Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).
ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.
[illegible]
Невыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible]
ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible]
ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible]

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 155 (2344) Нядзеля, 8-га ліпеня 1928 г.

3 ліпеня 1928 г. а 18 гадзіне адбудзецца ЧАРГОВЫ ПЛЕНУМ ЦКК КП(б)Б.

ПАРАДАК ДНЮ:
1) Даклад Прэзыдыуму ЦКК (т. Калінін).
2) Вынікі праверкі 20 проц. вышэйшага адм.-кіраўнічых выдаткаў (т. Эльвіда).
3) Аб вопыце прыцягненьня мас і чарговыя задачы КК-РСІ ў зьвязку з лістам ЦК УсеКП(б) (т. Віяградаў).
4) Даклад Бюро [illegible] (т. Свірыдаў).

Старшыня ЦКК КП(б)Б КАЛІНІН.

Каапэрацыя—магутны фактар у пабудове сацыялістычнага жыцьця.

(З перадавіцы «Праўды»).

[illegible]

Вурокі шахцінскага працэсу.

[illegible]

...выпадку пралетарскі суд выходзіў з таго, што слабога і пераможанага ворага няма патрэбы дабіваць да канца.

Гэты прысуд як нельга лепш характарызуе прыроду пралетарскае ўлады і яе юстыцыі, а таксама трываласьць дыктатуры рабочае клясы ў нашай краіне.

Ніводзін буржуазны суд у сьвеце не абышоўся-б так мякка са сваім ворагам, як гэта ў данным выпадку робім мы. Бо буржуазея, адчуваючы ўсю нятрываласьць свайго становішча, падтрымлівае сваё панаваньне агнём і мячом. Пралетарыят у нашай краіне адчувае непарушанасьць сваёй дыктатуры, і таму яго караючая рука аказваецца іншы раз больш мяккай, чымся гэта заслугоўвае клясавы вораг, у даным выпадку шахцінскія шкоднікі.

Дарэмна буржуазны друк і падпяваючыя яму згодніцкія газэты спрабавалі намаляваць справу так, што працэс шахцінскіх контр-рэвалюцыянэраў зьяўляецца ўнутранай справай Савецкага Саюзу. Ужо пасьля першых дзён працэс набыў шырокае міжнароднае значэньне.

Зарубежная буржуазея, пацярпеўшая паражэньне ў вайне, спрабавала перамагчы нас на фінансавым фронце. Але і гаспадарчае выпярэдніцтва скончылася не ў іх карысьць.

Савецкі пралетарыят пабіў новую карту міжнароднае буржуазеі, якая спрабавала падрыхтаваць унутры Савецкага Саюзу падтрыманьне інтэрвэнцыі, якая рыхтавалася звонку. Аб гэтым шчыра апавядаў на судзе Матаў—адзін з кіраўнікоў шкоднікаў, пабываўшы ў Парыжы і які прывёз адтуль інструкцыі «ваенізавацца». А гэта значыла, што па першым сыгнале ў выпадку вайны шкоднікі павінны спыніць усе прадпрыёмствы Данбасу, пазбавіць краіну вугалю і руды, без якіх нямінуча спынілі-б сваю працу чыгункі, заводы, электрастанцыі і г. д.

Зараз, калі купка шкоднікаў абяззброена, мы павінны са ўсяго гэтага працэсу зрабіць практычныя вывады.

[illegible] самая магчымасьць шматгадовае шкодніцкае чыннасьці. Гэтага ўроку нам павінна быць даволі. Мы павінны праверыць усюды стан працы і выкараніць у зародку падобныя зьявішчы. Шчыльней зьвязаць партыю, прафсаюзы і ўсе грамадзкія арганізацыі з рабочымі масамі, паглыбіць кантроль мас над вытворчасьцю — праз сьценгазэты, вытворчыя нарады, часовыя кантрольныя камісіі—і зброяй самакрытыкі, больш рашуча ўдарыць па бюракратызму і іншых хваробах нашага апарату. Вось асноўныя вывады.

Шахцінскі працэс намомніў нам аб існаваўшай унутры СССР некаторай групе спэцыялістаў, тэхнічнай інтэлігенцыі, якая, ня гледзячы на дзесяцігодзьдзе сацыялістычнага будаўніцтва, цягнецца да старога, марыць аб звароце ранейшага ладу. Занятыя сацыялістычным будаўніцтвам, мы паслабілі нагляд за варожымі элементамі ўнутры краіны і атрымалі прарыў на фронце будаўніцтва, сыгналізуючы аб неабходнасьці быць на варце. Мы атрымалі напамінаньне аб тым, што неабходна ўзмацніць падрыхтоўку сваіх, пралетарскіх камандзіраў прамысловасьці. Разам з тым перад намі паўстала таксама задача большага ўцягненьня ў будаўніцтва новых кадраў тых спэцыялістаў, якія сумленна працуюць разам з пралетарыятам, якія пад уплывам шахцінскага працэсу яшчэ далей адсунуцца ад смуроднае мары мінулага.

Працэс эканамічнае контр-рэвалюцыі паказаў, што міжнародная буржуазея выкарыстоўвае ўсе мэтады, усе магчымасьці для барацьбы проці першае ў сьвеце пралетарскае дзяржавы. І гэта павінен улічыць міжнародны пралетарыят, які павінен з яшчэ большай пільнасьцю сачыць за ўсімі контр-рэвалюцыйнымі спробамі пашкодзіць СССР.

Прысуд над шкоднікамі павінен напомніць усім ворагам пралетарскае дыктатуры, усім песьцячым у душы шкодніцкія пляны, што іх чакае такі самы лёс.

ЧЖАН-СЮЭ-ЛЯН ШУКАЕ ЗАМІРЭНЬНЯ З НАНКІНЦАМІ.

ЧЖАН-СЮЭ-ЛЯН ПРАПАНУЕ ПАЧАЦЬ МІРНЫЯ ПЕРАМОВЫ.

ХАРБІН, 6-7. [illegible]

НАНКІНЦЫ ІДУЦЬ НА МАНЧЖУРЫЮ.

ШАНХАЙ, 6-7. [illegible]

НЕПАРАДКІ ПАД КІРАЎНІЦТВАМ КАМУНІСТАЎ.

ШАНХАЙ, 6-7. Кітайскі друк паведамляе [illegible]

ПЕРАНОС ПРАХУ СУН-ЯТ-СЭНА Ў НАНКІН.

ШАНХАЙ, 6-VII. [illegible]

„Паўднёвая Манчжурыя—наша бацькаўшчына“

18 тысяч японскага войска ў Мукдэне.

ШАНХАЙ. Кітайскія газэты [illegible]

ВЫНІКІ ЯПОНСКАЙ ІНТЭРВЭНЦЫІ У КІТАІ.

ШАНХАЙ. [illegible]

У Саюзе ССР.

25-ыя ўгодкі 2-га Зьезду Кампартыі. Партыйна-выхаваўчае значэньне працы па правядзеньні юбілею.

МАСКВА, 6-7. [illegible]

Аўтар „Інтэрнацыяналу“ прыехаў у Маскву.

МАСКВА. У Маскву прыехаў аўтар рэвалюцыйнага гімну «Інтэрнацыянал» стары францускі рабочы Дэжэйтэр. [illegible]

Хадайніцтва засуджаных да вышэйшай меры пакараньня па шахцінскай справе.

МАСКВА. [illegible]

Братэрская салідарнасьць рабочых мас Украіны з СССР.

ХАРКАЎ, 6-VII. [illegible]

Амэрыканскі лётнік у Маскве.

МАСКВА, 7-VII. [illegible] на борце. Гэта першы амэрыканскі самалёт, які прыляцеў у Маскву. Мірс паведаміў, што робіць кругасьветны палёт на самалёце згодна заданьня амэрыканскага тэлеграфнага агенцтва «Інтэрнэй Шэнэль Ньюс Сэрвіз» і газэтнага трэсту Херста. Мірс мае на мэце зрабіць сваё падарожжа за 23 дні. Ён выехаў 2-га ліпеня з Нью-Ёрку на пасажырскім параходзе і ў моры пераселу на паштовы самалёт, які даставіў яго [illegible] у той самы дзень а 17-й гадз. ў Кенігзбэрг, дзе і пераначаваў. 7-га ліпеня а 2-й гадз. 30 хвіл. самалёт вылецеў з Кенігзбэргу і прыляцеў у Маскву а 10-й гадз. 50 хвіл. раніцы.

Заслужаны лётнік СССР т. Войкавойнаў, знаўца транс-сібірскага і далёка-ўсходняга паветраных шляхоў, азнаёміў Колера з далейшым шляхам ад Масквы да Токіё і даў належныя інструкцыі.

НА ДАПАМОГУ НОБІЛЕ.

Шведзкія самалёты ратуюць групу Вільеры.

СТАКГОЛЬМ, 6-7. [illegible]

На месцы стаянкі „Красіна“.

ЛЁДАКОЛ «КРАСІН», 5-7. [illegible] паведамляе пра вялікі рух лёду ў раёне стаянкі групы Вільеры. Гэта дае падставу думаць, што на ўсход ад стаянкі «Красіна» лёд вельмі разрэжаны. Вадалазная праца на «Красіне» не праводзіцца з-за руху лёду.

«МАЛЫГІН» ІДЗЕ НА ВЫСПУ КАРЛА.

ЛЁДАКОЛ «МАЛЫГІН», 6-VII. Карыстаючыся разводзьдзем і разьбіваючы сустрэчнае шматкілёмэтравае лёдавае поле, якое дасягае таўшчынёю 6 футаў, „Малыгін“ падыходзіць да 78 паралелі, трымаючы курс на выспу Карла.

Пасьпех усеагульнай забастоўкі ў Македоніі і Фракіі.

ВЕНА, 3-7. [illegible]

Прысуд над італьянскімі камуністамі.

РЫМ, 1-7. [illegible] кампартыі. Абвінавачаныя прыцягваліся да адказнасьці за ўдзел ў змове проці сучаснага ладу і за рэвалюцый- [illegible] да 9 г. 10 мес., а таксама да штрафу ў розных разьмерах (да 3 тысяч лір).

Маніфэст левага крыла ангельскіх рабочых.

ЛЁНДАН, 1-VII. Камітэт левага крыла ангельскага рабочага руху агаласіў вялікі маніфэст, у якім зьмешчана яго палітычная праграма. У маніфэсьце зазначана, што рабочая партыя паступова абярнулася амаль што поўнасьцю ў трэцюю капіталістычную партыю Англіі. Аднак, тысячы рабочых, якія ўваходзяць у рабочую партыю, лявеюць. Між іншым, маніфэст поўнасьцю ўхвалые пастанову камуністычнай партыі высунуць уласных кандыдатаў па ўсім краі на надыходзячых парляманцкіх выбарах.

Тыраж першай пазыкі.

ХАБАРАЎСК, 7-VII. Скончыўся тыраж першай выйгрышнай пазыкі. Выйгрышы па 10 тысяч рублёў прыпалі на аблігацыі № 1023900 сэрыі 9, № 316105 сэрыі 5, № 1954579 сэрыі 9, № 553259 сэрыі 7, № 566950 сэрыі 10; выйгрышы па 25 тысяч рублёў выйгралі такія аблігацыі: № 1977429 сэрыі 9, і № 1224761 сэрыі 10. 50 тысяч рублёў выйграла аблігацыя № 167463 сэрыі 2, а 100 тысяч руб № 348686 сэрыі 8.

АМАНУЛА-ХАН ДЗЯКУЕ СССР ЗА ПРЫЁМ.

МАСКВА, 6-VII. Калінін атрымаў з Кабулу ад аўганскага падышаха Аманулы і яго жонкі каралевы Сораі тэлеграму, у якой паведамляецца, што, вярнуўшыся ў свой край, падышах і яго жонка, успамінаючы прыём і шчырую ўважлівасьць да іх у часе побыту ў СССР,—выказваюць т. Калініну і Савецкаму ўраду шчырую ўдзячнасьць за прыяцельскія адносіны.

АМЭРЫКАНСКАЯ ЭКСКУРСІЯ ПРЫЕХАЛА Ў МАСКВУ.

МАСКВА, 7-VII. З Ленінграду ў Маскву прыехала амэрыканская экскурсія ў ліку 86 чалавек, сярод якіх шмат жанчын і дзяцей. Экскурсія складаецца з прадстаўнікоў розных прафэсій; некаторыя з экскурсантаў паходзяць з Расеі.

Дэлегацыя замежнага студэнцтва ў Маскве.

МАСКВА. У Маскву прыехала дэлегацыя студэнцтва Нарвэгіі, Даніі, Швэцыі і Ісляндыі ў ліку 18 чалавек.

Жалезабэтонны док.

ЛЕНІНГРАД, 5-VII. На суднабудаўнічай верфі скончана пабудова жалезабэтоннага доку для ўздыму суднаў. Новы док зьяўляецца адным з самых буйных у сьвеце. Да гэтага часу савецкія судны за адсутнасьцю ў СССР доку рэмантаваліся заграніцаю.

Амэрыканская дэлегацыя вучоных у Ленінградзе.

ЛЕНІНГРАД, 7-VII. Сёньня праз Фінляндыю прыехала ў Ленінград запрошаная НК Асьветы і Усесаюзным таварыствам культурнай сувязі з заграніцаю дэлегацыя амэрыканскіх вучоных і грамадзкіх дзеячоў у ліку 30 чалавек. Задача дэлегацыі—азнаёміцца з пастаноўкаю справы народнай асьветы СССР. На чале дэлегацыі—вядомы амэрыканскі філёзоф Джон Д'юі.

НАЗНАЧЭНЬНЕ т. МІЖЛАЎКА.

МАСКВА. Саюзны СНК назначыў тав. Міжлаўка Намесьнікам Старшыні ВСНГ Саюзу. Гэтую пастанову СНК падаў на зацьверджаньне Прэзыдыуму ЦВК Саюзу.

ДЗЕСЯЦІГОДЗЬДЗЕ САВЕТУ ДАГЕСТАНУ.

МАХАЧ КАЛА. 21-га ліпеня адбудуцца 10-я ўгодкі савету Дагестану. Дзень гэты абвешчан нерабочым.

ЗА ЗАБОЙСТВА ЖОНКІ І ЗЛОЎЖЫВАНЬНІ.

Смаленск. Засуджан на 10 гадоў астрогу з суровым адмежаваньнем ранейшы загадчык калектыўных гаспадарак Кандрацьеў, абвінавачаны ў забойстве сваёй жонкі. Хутка будзе разглядацца другая справа Кандрацьева, які абвінавачваецца ў злоўжываньнях.

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ.

„ДЗЯРЖАЎНАЯ ЗДРАДА“ Ў ТАРНОПАЛІ.

У Тарнопалі распачнецца ў хуткім часе суд над украінскімі студэнтамі Ямрозікам, Куніцкім і цэлым шэрагам іншых, абвінавачаных у дзяржаўнай здрадзе. Апрача іх, у тарнопальскім астрозе знаходзіцца каля 100 палітычных вязьняў, пераважна ўкраінцаў, арыштаваных с пачатку 1 мая г. г. і абвінавачваных у прыналежнасьці да камуністычнай партыі. Паміж арыштаванымі сядзяць“ і перадавыя кандыдаты на паслоў у сойм са сьпісу «Сельроб», як Цьвінскі і Пярун і некалькі тарнопальскіх палякаў і яўрэяў. Справа апошніх «круцінцаў» вакол адбыўшагася ў свой час палітычнага працэсу Міхася Білага, прысуджанага да пакараньня сьмерцю і ўцёкшага, як падае прэса (Рпліта 183), у СССР, пасьля звальненьня яго найвышэйшым судом.

КАМУНІСТ ПЕРАД НАЙВЫШЭЙШЫМ СУДОМ.

Найвышэйшы суд Польшчы мае гэтымі днямі разглядзець справу камуніста Валькевіча, засуджанага акруговым судом у Пазнані быццам за распаўсюджваньне паміж жаўнераў Пазнанскай цытадэлі (крэпасьці) камуністычных адозваў да сялян і работнікаў не даваць адпору савецкай арміі ў часе вайны з Саветамі (Глос Праўды № 172).

СТРАШНАЯ НАВАЛЬНІЦА Ў ПОЛЬШЧЫ.

ВАРШАВА, 5-VII. Учарайшая бура па ўсёй Польшчы ўчыніла значныя страты. Загінула 37 чалавек. У выніку навальніцы выбухнулі пажары ў 20 вёсках. На аэрадроме ў Варшаве на паветра было ўзьнята бураю 15 самалётаў, некаторыя папсаваны, іншыя зусім зруйнаваны. Маланкаю быў забіт 1 чалавек, а 7 цяжка паранена. Стогадовыя дрэвы павыдзіраны з карэньнем. Апроч Варшаўскай акругі асабліва пацярпелі раёны Верхняй Сілезіі і заходнія раёны. Страты дасягаюць міліёнаў злотых.

ЗА НАМЕР «АДАРВАЦЬ» АД ПОЛЬШЧЫ.

Гэтымі днямі ў Старагорадзе засуджаны на 2 з палов. гады крэпасьці нейкі Мішка, які абвінавачваўся ў намеры «адарваньня» ад Польшчы і далучэньня да Нямеччыны Кашубскіх паветаў. Два яго тарышы апраўданы з-за недахопаў доказаў.

ПЕРАМОГА ЗАБАСТОЎКІ.

У Пабіянцах скончылася забастоўка будаўнічых работнікаў. Работнікі дамагаліся 22 проц. падвышкі.

НОВЫЯ 560 БЕСПРАЦОЎНЫХ.

У Радаме па невядомых прычынах згарэла вялікая 4-хпаверхная фабрыка гнутай мэблі фірмы Кона і Т-ва. Апрача фабрыкі, згарэлі ўсе фабрычныя будынкі з запам 30 вагонаў гатовай мэблі і 28 дамоў. Пажар пакінуў бяз прытулку 90 сем'яў, лікам каля 500 чал. і апрача гэтага, пазбавіў працы 560 работнікаў.

Вялікія злоўжываньні.

Газэты падаюць проста сэнсацыйныя весткі аб вялікіх злоўжываньнях, выкрытых у шмат якіх паветах Львоўшчыны. Сьледзтва сьцьвердзіла, што ў прызыўных камісіях цэлага шэрагу паветаў звольнена ад вайсковай службы здаровых і дужых мужчын, разумеецца за «добрую» плату. А з тае прычыны, што кожная прызыўная акруга мае даць пэўны лік рэкрутаў, дык гэтыя камісіі, каб папоўніць шэрагі рэкрутаў „забрывалі“ нават і зусім калекаў, якія разумеецца ня мелі «ні граша за душой».

Сьледзтва да гэтага часу высьветліла пакуль што толькі больш 300 „замешаных“ і хоць падрабязнасьці свае захоўвае ў тайне, аднак прэса інфармуе, што гэтая »афёра« перашывае памятную келецкую «афёру» гэтага-ж самага роду.

Забастоўкі ў Лодзі.

Апошнімі днямі, як паведамляе польская прэса, з прычыны зьменаў і рэарганізацыі працы ў прадзільнях, на фабрыках Пазнанскага ў Лодзі выбухнула забастоўка. Бастуюць усе работнікі, дамагаючыся скасаваньня гэтых «новаўвядзеньняў».

З прычыны выдаленьня работніцкага дэлегата, выбухнула забастоўка ў лодзкім сьпірытусовым манаполі. Работнікі заявілі, што ня будуць працаваць пакуль ня будзе прыняты выдалены работнік.

ЗЛАЧЫНСТВЫ Ў КАСЕ ХВОРЫХ

У касе хворых у Сасноўцы выкрыты злачынствы ў аптэчным аддзеле. Гэта яшчэ адна „афэра“ ў публічнай інстытуцыі ў Сасноўцы.

«Куды ні кінь,—усюды клін».

Мільённыя злачынствы ў львоўскай чыгуначнай дырэкцыі.

Кантраляваньне кніжок львоўскай чыгуначнай дырэкцыі, у зьвязку з выкрытымі ў ёй спачатку мая г. г. злачынствамі, выкрыла ўжо злачынствы, перавышаючыя паўтара мільёны злотых. Далей кантроль выкрыў, што шкодныя транзакцыі даходзілі ў некаторых галінах да памрачаючай велічыні—аж да 2 мільёнаў злотых і, што тут замешана і варшаўская дырэкцыя і нават некалькі ўрадоўцаў міністэрства.

У Заходняй Беларусі.

Рэха працэсу „Грамады“.

Сэнат віленскага унівэрсытэту не аднавіў кантракту на новы школьны год з вядомым вучоным, абаронцай—прафэсарам Петрусевічам. Прычыны гэтага, кажа „Слово“ ў тым, што праф. Петрусевіч бараніў у судзе «Грамаду» (як абаронца).

Вось да чаго даходзіць польская талеранцыя.

АРЫШТЫ РАБОТНІКАЎ.

У зьвязку з забастоўкаю на фабрыцы бр. Канапацкіх у Шчучыне Лідзкага павету арыштаваны ў Вільні і дастаўлены ў Шчучын сакратар акруговага прафэсыянальнага саюзу работнікаў драўлянага промыслу ў Вільні, Янка Пазвальскі. Арышт Пазвальскага быў вынікам, як піша «Кур'ер Віленскі» „злосьлівай“ агітацыі і падбухторваньня да гвалтаў. Арыштаваны яшчэ Антон Ліхадзеўскі, Янка Шівоньскі, Станіслаў Вольскі, Антось Чорнавус і Антон Семашка. Гэтых арыштаваных абвінавачваюць у пашкоджаньні вадаправодных трубаў, якое па думцы адпаведнае ўлады магло,-б выклікаць разрыў катла.

БЕСПРАЦОЎ'Е Ў ВІЛЬНІ.

Паводле статыстычных даных у працягу мінулага тыдню ў Вільні было 4006 беспрацоўных, з якіх 2696 мужчын і 1314 ж.

ЖАДАНЬНЕ ПАДВЫШКІ.

Работнікі, працуючыя ў драўляным промысьле на абшарах Віленскага ваяводзтва зажадалі 75 проц. падвышкі. Драўляныя работнікі г. Вільні з такім жаданьнем ня выступілі, бо працадаўцы падвысілі ім плату да 10-12 проц.

ВЯЛІКІЯ БУРЫ Ў ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ.

Апошнімі днямі над абшарамі Зах. Беларусі прайшлі вялікія буры ўчыніўшыя сялянству вельмі вялікія страты, разбураючы або палячы іх будынкі і выбіваючы градам, або размываючы вадой пасевы.

Так, увечары 11 .чэрвеня над абшарамі Віленска-Троцкага павету пранеслася вялікая бура з пярунамі, якія забілі некалькі чалавек і выклікалі вялікі лік пажараў.

Найбольш пацярпелі Рашанская і Аранская воласьці, шляхі якіх, масты і пасевы на горках размыты і зьнесены вадой, а пасевы на лагчынах заносены мулам.

У вёсцы Брудва, Рашанскай воласьці пярун запаліў будынкі Розы Ячмік, забіў яе, а 2 дзяцей памерлі хутка ад цяжкага апаленьня іх пяруном.

У вёсцы Перамві, Аранскай вол. ад перуна згарэла 56 будынкаў.

Вялікія страты прынесла бура і ў ваколіцах Радашковіч.

НА ПАСЯДЖЭНЬНІ ФРАНЦУСКАЕ ПАЛАТЫ ДЭПУТАТАЎ.

НАВАКОЛ МАНДАТУ ОРЭНА.

ПАРЫЖ, 6-7. Палата дэпутатаў абмяркоўвала заключэньне бюро па пытаньні аб праўамоцнасьці мандату Орэна. Дакладчык бюро зазначыў на некаторыя няправільнасьці пры абраньні і заявіў, што Орэн зьняў з сябе дэпутацкія паўнамоцтвы. Камуністычны дэпутат Пікемаль заявіў, што пытаньне аб адмове ад дэпутацкіх паўнамоцтваў ня можа быць прычынаю спрэчак, бо пастанова аб адмове была ўхвалена францускай сэкцыяй III Інтэрнацыяналу з разуменьняў дысцыпліны. Старшыня паставіў на галасаваньне папраўку Пікемаля, які патрабаваў зацьвердзіць мандат Орэна, але зазначыў пры гэтым, што Орэн будзе падтрымліваць сваю заяву аб адмове ад дэпутацкіх паўнамоцтваў. Папраўка, якая зацьвярджае мандат Орэна, ухваляецца 167-мю галасамі проці 83-х.

Француская буржуазея проці барацьбы са спэкуляцыяй.

ПАРЫЖ, 3-VII. Камісія палаты дэпутатаў па пытаньнях рэгляманту скасавала заснаваную пасьля вайны спэцыяльную камісію палаты па барацьбе са спэкуляцыяй. Гэта пастанова выклікала вялікае абурэньне ў левых колах. Камісія за час сваёй дзейнасьці выкрыла шмат буйных злоўжываньняў. Пачынаючы з 1927 г., камісія асабліва энэргічна распачала расьсьледваць злоўжываньні ў авіяцыйным аддзеле вайсковага міністэрства. Выкрыта шмат выпадкаў кражы, хабару і г. д.. Ва ўсіх гэтых учынках была замешана фірма Фарман, якая пры дапамозе хабараў здавала вайсковаму міністэрству нягодныя апараты, якія былі прычынаю пагібелі шмат якіх францускіх лётнікаў. Было таксама ўстаноўлена, што адным з пасрэднікаў між фірмаю Фарман і міністэрствам быў рэдактар «Эко дэ Пары» Керыліс. Скасаваньня камісіі дамагаліся правыя дэпутаты. Асабліва хацеў гэтага правы дэпутат і блізкі прыяцель Керыліса Ройно.

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ.

ЗАКУЛІСНЫЯ КАНШАХТЫ НЯМЕЦКІХ МЕНШАВІКОЎ.

БЭРЛІН, 4-7. Левы сацыял-дэмакрат Розэнфэльд зьмясьціў у часопісі «Клясэнкамиф» артыкул, у якім апісвае, як адбываліся перамовы Мюльлера з буржуазнымі партыямі. Розэнфэльд асьцярожна пацьвярджае заявы камуністаў, што сацыял-дэмакраты капітулявалі перад буржуазеяй, але ніякіх вывадаў з гэтага не зрабілі.

УРАЧЫСТЫ ПРАВАЛ „СТАЛЁВАГА ШЛЕМА“.

БЭРЛІН, 3-7. Акруговая сялянская арганізацыя фашысцкага вайсковага саюзу «сталёвы шлем» арганізавала ў Опэльні парад, у якім замест меркаваных 35 тысяч чалавек узяло ўдзел толькі 5-6 тысяч. Правал параду быў асабліва няпрыемны, бо на ім прысутнічаў ранейшы кронпрынц.

ВОБЫСКІ СЯРОД ЧЭСКІХ КАМУНІСТАЎ.

ПРАГА, 5-7. Паліцыя ўчыніла за апошнія дні некалькі вобыскаў у акруговых і абласных сакратарыятах камуністычнай партыі.

НОВЫ МІНІСТР ЮСТЫЦЫІ АЎСТРЫІ.

ВЕНА, 6-7. Аўстрыйскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: „Нацыянальная рада (парлямант) абрала 80 галасамі проці 5[illegible] дэпутата ляндтагу, сябра пан-нямецкай партыі, Слама міністрам юстыцыі.

ЗА ЗБЛІЖЭНЬНЕ З СССР.

ПАРЫЖ, 6-VII. Адбыўся арганізацыйны сход парляманцкай франка-рускай групы прыхільнікаў збліжэньня з СССР, скліканы па ініцыятыве Філіпото і Бэржэры. Старшынёю намячаецца Філіпото.

Урадавы крызіс у Юга-Славіі.

ВЕНА, 5-7. З Белграду паведамляюць, што юга-слаўскі кароль даручыў віцэ-старшыні цэнтральнага камітэту радыкальнай партыі Станаевічу скласьці ўрад нацыянальнай канцэнтрацыі (г. зн. з удзелам усіх буржуазных партый).

„Душа" згоднікаў.

[illegible]

...гу і нямецкаму капіталізму, не патрабуе ніякіх доказаў. Аднак, вельмі наіўна, што нямецкі народ радаваўся з прычыны нараджэньня ў адважнага генэрала ўнука. Але ўсё-ж Мюльлер задаволен тым, што ў „высокапаважанага пана прэзыдэнта" нарадзіўся ўнук, які будзе весьці яго славутае генэральска-прэзыдэнцкае імя і «па мужчынскай лініі». Ніць наступніцтва такім чынам ня спыняецца, і ўнукі Мюльлера з посьпехам будуць служыць унукам Гіндэнбурга, калі толькі [illegible] у згодніка і ня было. Што-ж датыча буржуазнай душы, дык гэта верна, але ўжо тут, барацьбы зразумела, ніякай няма. Гэту буржуазную душу, буржуазную сутнасьць нямецкіх і ўсіх іншых згоднікаў даўно ўжо разгледзелі рэвалюцыйныя рабочыя, і пры іх дапамозе вельмі хутка зразумеюць і тыя пласты, працоўных, якія яшчэ знаходзяцца ў палоне згодніцкіх сказаў.

С. Л.

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Гастролі Беларускага Дзяржаўнага Вандроўнага Тэатру

ПОЛАЦАК. Ужо каля 2-х месяцаў, як па ўсіх буйных мястэчках, сёлах Полацкай акругі працуе Беларускі Дзяржаўны Вандроўны Тэатр, які зрабіў больш 65 пастановак. На вузкіх драўняных сцэнах граюць артысты, не зьвяртаючы ўвагі на тое, што побач стаяць коні, каровы (Асьвея).

Гэткія мастацкія пастаноўкі, як „Ганка", «Падкідыш», „Плытагоны" — карыстаюцца вялікім посьпехам і пашанаю. Пачуўшы аб прыезьдзе Галубка, з глухіх вёсак, за 30—40 кілёмэтраў, едуць сяляне, настаўніцтва, камсамольцы, сялянкі каб паглядзець свой родны тэатр, успомніць мінулае цяжкае жыцьцё. Некаторыя сяляне зусім ня бачылі тэатру, а ўбачыўшы гавораць:

— „Ну, а цяпер і паміраць можна".

І яшчэ: у п'есе „Ганка" ў часе ігры жонка палкоўніка пачала лаяць сялян: хамы... сволачы... і г. д.

Селянін, які сядзеў у тэатры на першай лаўцы, як усхопіцца ды як закрычыць на палкоўніцу:

— „Што за старое ізноў... Прэч!.. ліха тваёй матары...».

Усіх разсьмяшыла. На пастаноўках прысутнічае каля 600—700 чал. Апошнія спэктаклі Галубка былі ў м. Ветрына, дзе ён карыстаўся выключным посьпехам. Галубка шмат хто запрашаў—але абслужыць усіх не ўдалося. Зараз тэатр выехаў у м. Вушачы, Вулу, а каля 10 ліпеня паедзе ў Менск.

Тэатр набыў на Полаччыне вялікую папулярнасьць, адначасова даў шмат карыснага, разумнага для сялян і рабочых.

Сельнор Сьпірка Міхальцаў.

Як мы пераходзілі на шматпольле.

Бярэзіна. Сёлета вясной амаль усе грамадзяне в. Старыя Гумны рашылі перайсьці на шматпольле.

РВК пайшоў на сустрэчу сялянам і ў хуткім часе прыслаў у вёску агранома для кіраўніцтва працай пры пераходзе на шматпольле. Калі прыехаў аграном, дык быў склікаваны другі сход. Тут можна было бачыць, як бедната змагалася за пераход, а больш заможныя былі проціў. На чале тых, якія былі супроць пераходу на шматпольле, стаяў Гурынчык Сьцяпан, які падрыхтоўваў глебу яшчэ да сходу. З пачатку большасьць сходу была за пераход на шматпольле, але паступова яны падаліся ўплыву гарлапанаў на чале з Гурынчыкам, які прыводзіў такія матывы: „Лясьніцтва бярэ за пашу па 2 руб., а пагэтаму ня трэба пераходзіць». Такім чынам серадняні і нават частка беднаты в канцу сходу сталі праціўнікамі пераходу на шматпольле. Цяпер бедната ходзіць і чухае патыліцу, асазнаўшы сваю памылку, але ўжо позна.

Хто вінаваты ў гэтым, што пераход на шматпольле праваліўся? Я лічу, што ўскладаць цалкам віну на Гурынчыка і К-о нельга, а большую частку яе трэба ўзлажыць на сельсавет і камсамольскую ячэйку, якія гэтага пытаньня выстарчальна не падрыхтавалі. Гурынчык выступаў супроць шматпольля па несьвядомасьці і па несьвядомасьці далучылася да яго і частка беднаты. А сельсавет нават ня прысутнічаў на сходзе і не сказаў свайго аўтарытэтнага слова. У далейшым трэба да такіх пытаньняў падыходзіць больш сур'ёзна як сельсаветам, так і партыйным і камсамольскім ячэйкам і стала да іх падрыхтоўваць сялян.

Б. Ч.

Конкурс на шматпольную гаспадарку.

БАБРУЙСК, 7-VII. Акруговы зямельны аддзел абвясьціў акруговы конкурс на лепшую шматпольную гаспадарку. У конкурсе будуць удзельнічаць калгасы, пасёлкі і вёскі. Вызначана 11 прэмій на суму 800 рублёў. Вынікі конкурсу будуць падведзены да „Дню Ураджаю".

Супроцьпажарная справа.

Магілеў, 5-7. Дзяржстрах адпусьціў для акругі 7800 рублёў на ўзмацненьне справы пажарнае аховы.

На агнятрывалае будаўніцтва адпушчана 7060 руб.

З гэтых грошай прэзыдыум АВК вызначыў 3000 рублёў на набыцьцё пажарных машын для бяднейшых вёсак акругі.

Загатоўка гатунковага насеньня.

Бабруйск, 7-7. Да васеньняй пасяўной кампаніі на Бабруйшчыне будзе загатоўлена ў мясцовых калгасах і забраніравана для сялянства 30 тыс. пуд. гатунковага насеньня.

Выяўленьне ўкрытых аб'ектаў абкладаньня.

Бабруйск, 7-7. Па апошніх зьвестках на Бабруйшчыне пры вучоце аб'ектаў абкладаньня па сельска-гаспадарчым падатку выяўлена ўкрытай 21 тысяча дзесяцін пахаці, 18 тысяч дзесяцін сенажаці, 3.700 галоў буйнай жывёлы, 3 тысячы коняй, сьвіней—26 тыс. штук і 860 тыс. руб. неземляробчых заробкаў.

Каапэраваная Круглянщчына.

Ворша, 6-VII. У параўнаньні з другімі раёнамі Аршаншчыны — справа па каапэраваньні Круглянскага раёну абстаіць здавальняюча.

Да паўгадовай справаздачы пайшчыкаў налічвалася 1475 чалавек. Сталага вучоту па каапэраваньні беднаты ня маецца, але прыблізна каля 200 бядняцкіх гаспадарак каапэравана. Па сацыяльнаму складу пайшчыкі разьбіваюцца так: беднякоў і серадняноў —1351, а заможнікаў (не кулакоў) 124 гаспадаркі. Вялікая задача стаіць перад каапэрацыяй па каапэраваньню жанчын і моладзі, бо іх пакуль яшчэ мала ў каапэрацыі.

Жанчын толькі 133 чалавекі, а моладзі 126. За апошні час значна ўзрос паявы пай, складаючы 6994 р. 21 к. Зараз павялічыўся і тавараабарот.

Наогул—каапэрацыя працуе добра, у выніку чаго зачыняюцца прыватніцкія крамкі, сяляне ідуць за таварам у краму, а не да жывадзёра „Сил Ивановича"...

На дапамогу сялянству.

РАГАЧОЎ. Хутка на сялянскіх палёх пачнецца пільная пара, калі кожная сялянка выйдзе ў поле з сярпом і будзе цягнуць за сабой сваіх дзяцей. Сёлета ў вёсцы Азяраны ўпяршыню адчыніліся дзіцячыя ясьлі, якія распачалі працу 30 чэрвеня.

Ясьлі адчынены за кошт 10-процантнага адлічэньня па рэалізацыі паявыкі, дапамагаюць яшчэ каапэрацыя і іншыя ўстановы. Матар'яльна ясьлі забясьпечаны добра.

Я.

Ліквідацыя няпісьменнасьці сярод сэзоньнікаў.

Клічаў. 1-га ліпеня пачалі працу два лікпункты па пабудове чыгункі. На працягу сэзону ліквідуе няпісьменнасьць амаль сто чалавек.

Лікпункты забясьпечаны добрымі настаўнікамі, пісьмовымі прыладамі, падручнікамі і інш. Няма толькі добрых памяшканьняў, у якіх можна было-б весьці заняткі. Пакуль што скарыстоўваюцца бліжэйшыя вясковыя школы. Адміністрацыі «Расмосдору» трэба было-б паклапаціцца аб пабудове лепшых баракаў для рабочых, у якіх можна было-б весьці заняткі па ліквідацыі няпісьменнасьці.

А.

Бабруйшчына—-да васеньняй сяўбы.

(*Ліст з Бабруйску*).

Васеньняя пасяўная пара не за-гарамі. Пройдзе пара месяцаў і селянін выедзе на поле сеяць азіміну.

Савецкія органы Бабруйшчыны ўжо вымеркавалі ўсё, чым можа дапамагчы дзяржава селяніну ў часе васеньняй сяўбы.

Першая дапамога—ачыстка насеньня.

На ачыстку насеньня будуць мабілізаваны ўсе машыны, якія ёсьць на акрузе. Усяго будзе працаваць 89 зернаачыстных пунктаў з 220 машынамі. Праца па ачыстцы насеньня пачнецца з 1 жніўня. За час з 1 жніўня да 10 мяркуецца ачысьціць 275 тысяч пудоў азімага насеньня.

Калі выканаем плян па зернаачышчэньню, то можна лічыць, што пасеў здавальняюча будзе забясьпечан чыстым насеньнем.

Пратраўліваньне насеньня—праца, цесна зьвязаная з зернаачышчэньнем, к часу васеньняе сяўбы будзе пратраўлена 20 тысяч пудоў насеньня (пшаніцы). Побач з гэтым ідзе праца і па здавальненьню сялянства чыста гатунковым насеньнем. Яго будзе завезена больш 10 тысяч пудоў ня лічачы сваіх уласных запасаў.

Другая дапамога—машыны і ўгнаеньне.

«Бяз плуга ты, што бяз рук, хоць пушкай у зямельку сук»,—кажуць сяляне тады, калі няма чым поле араць. А такіх сялян у нас па акрузе і цяпер намала.

А разам з плугам яшчэ адчуваецца недахват і ў іншых сельска-гаспадарчых машынах. Весь пагэтаму справа забясьпечаньня вёскі сельска-гаспадарчымі машынамі пастаўлена сур'ёзна. Ужо ў сучасны момант падрыхтавана для васеньняй сяўбы 2943 плугі, 402 веялкі, 200 барон і г. д. Бязумоўна, што запасы гэтыя з працягам часу значна папоўняцца і вёска машынамі і сельска-гаспадарчымі прыладамі будзе забясьпечана поўнасьцю.

Прынята пад увагу і тое, што з кожным годам расьце попыт на мінэральныя ўгнаеньні. Да васеньняга пасеву будзе загатоўлена 416 тон супэрфасфату, 104 тоны тамасоўкі, 64 тоны фосфарнай мукі і 5 тон серкава-кіслага аміяку. Недахвату ў штучных угнаеньня ня будзе.

Трэцяя дапамога—крэдыты.

Сума крэдытаў, якія мяркуецца скарыстаць на дапамогу сельскай-гаспадарцы ў час васеньняга пасеву, складае 99 тысяч рублёў. Болей за ўсё крэдытаў (33 тысячы) мяркуецца выдаць на здабыцьцё рагатай жывёлы; пасьля ідуць крэдыты на насеньне (17 тысяч рублёў), далей—на травасеяньне (11 тысяч рублёў), на штучнае ўгнаеньне (10 тысяч рублёў) і гэтак далей.

Сельска-гаспадарчая прамысловасьць у справе здавальненьня крэдытамі таксама не пазбаўлена ўвагі. На прамысловае разьвіцьцё сельскае гаспадаркі вылучана будзе да 220 тыс. руб. У фонд беднаты вызначаецца крэдытных сродкаў 50 тыс. р. Наогул, на сельска-гаспадарчыя мерапрыёмствы ў час васеньняга пасеву вызначаецца 432 тысячы рублёў крэдытаў. З гэтымі сродкамі вёсцы лягчэй будзе праводзіць васеньні пасеў.

Іншыя мерапрыёмствы.

Пад гэтымі мерапрыёмствамі разумеецца шмат іншай працы, якая будзе праведзена ў мэтах найлепшага правядзеньня васеньняга пасеву. Сюды можна аднесьці шматпольле. Перавод на шматпольле сялянскіх гаспадарак зьяўляецца адным з важных момантаў працы ў час васеньняга пасеву. Закладка вопытных вучасткаў, правядзеньне радавога пасеву і г. д.— усе гэтыя мерапрыёмствы будуць спрыяць якаснаму паляпшэньню васеньняга пасеву.

Застаецца пажадаць толькі, каб гэтыя плянавыя меркаваньні былі жыцьцёвай сапраўднасьцю. Тады васеньні пасеў на Бабруйшчыне пройдзе добра.

А. Д.

Па шляху індустрыялізацыі БССР.

(Гутарка са старшынёй ВСНГ БССР тав. Карпам).

З 1924—25 г. да 1926—27 г. вытворчасьць ВСНГБ пашырана на 60,3 проц. За гэты час рабочая сіла ўзрасла на 37 проц. Вытворчасьць працы ўзрасла на 6,2 проц. Прэзыдыум ВСНГ Саюзу лічыць неабходным узмацніць тэмп прамысловага будаўніцтва БССР, Будзе ўдзелена асаблівая ўвага на пашырэньне прадпрыёмстваў, працуючых на прывознай сыравіне. Прэзыдыум ВСНГ Саюзу даў дырэктывы ўзмацніць вытворчае каапэраваньне саматужнай прамысловасьці БССР.

2-га ліпеня прэзыдыум ВСНГ Саюзу заслухаў даклад ВСНГ БССР аб ітогах і пэрспэктывах прамысловасьці Беларусі. Пасьля дакладу, зробленага мною, быў зроблены садаклад Галоўнай Інспэкцыі ВСНГ Саюзу, якая свае вывады рабіла на падставе спэцыяльнага абсьледваньня прамысловасьці Беларусі ў працягу месяцу трыма сваімі працаўнікамі.

Прэзыдыум, пасьля абмену думкамі, прыняў у асноўным рэзалюцыю, якую даручыў адрагаваць спэцыяльнай камісіі пад старшынствам члена прэзыдыуму т. Доўгава, які ведае справамі прамысловага раёнаваньня.

Гэта камісія адрагавала ніжэйпаказаны праект рэзалюцыі і прадставіла на подпіс Старшыні ВСНГ Саюзу тав. Куйбышаву.

ШТО СКАЗАЎ ПРЭЗЫДЫУМ ВСНГ САЮЗУ АБ ПРАМЫСЛОВАСЬЦІ БЕЛАРУСІ.

1. Прызнаць, што работа ВСНГБ у складаных абставінах узбуйненьня БССР і няскончанага працэсу трэсьціраваньня праведзена здавальняюча.

За справаздачны пэрыяд прамысловасьцю БССР дасягнут шэраг станоўчых вынікаў:

а) значна пашырана вытворчасьць (з 24—25 г. да 26—27 г. на 60,3 проц.);

б) уцягнуты ў прамысловасьць новыя кадры рабочай сілы (з 24—25 г. [illegible]

[illegible] нічнай адсталасьцю, перавагаю экстэнсыўных элемэнтаў у сельскай гаспадарцы, вострай аграрнай перанасельнасьцю і беспрацоўем у гарадох і мястэчках,—прэзыдыум ВСНГ СССР лічыць неабходным, у адпаведнасьці з рашэньнем 3-й Сэсіі ЦВК 3-га скліку, узмацніць тэмп прамысловага будаўніцтва БССР.

Паколькі абмяжованыя рэсурсы сыравіны БССР не забясьпечваюць дастатковага тэмпу разьвіцьця яе прамысловасьці—павінна быць удзелена асаблівая ўвага НАСАДЖЭНЬНЮ Ў БССР ПРАДПРЫЁМСТВАЎ, ЯКІЯ БАЗІРУЮЦЦА НА ПРЫВОЗНАЙ ТРАНСПАРТАБЕЛЬНАЙ СЫРАВІНЕ І ПАЛУФАБРЫКАТАХ.

Выходзячы з пададзеных вышэй меркаваньняў і ўхваляючы ў асноўным устаноўку, якая прынята ВСНГБ па 5-хгадовым пляне, запрапанаваць галоўным кіраўніцтвам і ПЭУ, пры разглядзе кантрольных лічбаў і пэрспэкцыйнага пяцёхгадовага пляну, у поўнай меры забясьпечыць нармальнае разьвіцьцё асноўных галін прамысловасьці БССР (леса-папяровай, шкляной, харчавой і скуранай) і ўдзяліць асаблівую ўвагу пытаньню інтэнсыўнага разгортваньня швейнай, трыкатажнай, ільнянай, галянтарэйнай, абутковай і леса-хэмічнай прамысловасьці, вытворчасьці будаўнічых матар'ялаў і штучнага ўгнаеньня.

[illegible]

Тайна Бэльвэдэра адкрылася.

Пілсудзкі пакідае пост прэм'ер-міністра.

Што гэта павінна значыць? Ці не пачатак гэта канца Пілсудзкага, як было ў сваім часе, калі ў 1922 годзе ён „адмовіўся" ад паста прэзыдэнта, ці, наадварот—гэта прэлюдыя нейкае новае палітычнае авантуры. Што значаць бульварна-таямнічыя „дзьве істоты", якіх нібы хоча „прымірыць" пан маршал. Што знача, нарэшце, перасьцярога «вярнуцца ізноў да паста прэм'ера пры кожным цяжкім крызісе»?

Няхай Авгуры займаюцца гэтымі складанымі пытаньнямі,—ад гэтага ніхто не прайграе. Яны ўзаемна з Пілсудзкім зразумеюць адны другога.

Нас цікавіць ва ўсёй гэтай гісторыі другі бок справы. Беларускую грамадзкую думку выключна цікавіць тое агульнае становішча Польшчы, якое высьветлілася ў сувязі з раскрыцьцём варшаўскіх сэнсацый. Дзякуючы Пілсудзкаму, мы можам разважаць аб гэтым даволі акрэсьлена,— раззлаваны маршал даў нам для гэтага шмат матар'ялу.

Першы раз Пілсудзкі характарызаваў сучасную Польшчу хутка пасьля вядомага «маёвага перавароту». Гэта была забойчая характарыстыка,—цынічная ў аснове і проста ганебная па форме. «Народ ідыётаў»—вось як атэставаў сваіх сучасьнікаў «першы з палякаў» на першым зьезьдзе стральцоў-легіянэраў. Мы маглі тады толькі падзівіцца шчырасьці Пілсудзкага і лагоднасьці польскае публікі, якая зьнесла гэтыя словы.

Цяпер паўтарылася тая-ж самая гісторыя. Скарыстаўшы эфэктны момант, калі яго мімаволі павінны былі слухаць і свае і чужыя, Пілсудзкі ізноў даў публічную характарыстыку сваей Рэчы Паспалітай. Зрабіў гэта пасвойску, з прысмакам, з запраўдным шляхэцкім бляскам, не пакідаючы ў слухачох і цені якога-б то ні было сумненьня.

Што-ж новага? Якія посьпехі зрабіла Польшча за тры гады, што мінулі з дню знамянітай «маёвай санацыі»? Чым можа ў гэтым сэнсе пахваліцца гэрой санацыі—пан маршал?

Калі прачытаць вялізарнае інтэрвью яго з рэдактарам «Глосу Правды» на гэту тэму, дык уражаньне застаецца проста ашаламляючае. Ствараецца ўражаньне, што ў сучаснай Польшчы няма ні сумленнага чалавека, ні разумнага дзеяча, што ўсе навакол зладзеі і спэкулянты, што ўсё жыцьцё патанула ў моры цёмных махінацый, інтрыг, пустой балтаніны, узаемных разрахункаў, за якімі хаваюцца дзяржаўныя і нацыянальныя інтарэсы.

Што такое, прыкладам, польская канстытуцыя, на якой абапіраецца ўвесь дзяржаўны гмах? Гэта, па словах Пілсудзкага, „ганьба жыцьця, якую маглі выдумаць толькі зьдзічэлыя і падхалімныя розумы». Прэзыдэнт Рэчы Паспалітай, гэта—нейкі „падкідыш", імпотэнт створаны на агульны сьмех толькі для таго, каб яму рабілі ўсялякія «сьвінствы», каб яму палягчалі дарогу з прэзыдэнцкага крэсла «ў дом вар'ятаў».

Сойм, гэта—публічны дом, карчма, «дзе кожны дэпутат мае права трымаць сябе як сьвіньня і лайдак». Гэта ўстанова, якая думае адзіна аб „скарбовым мяшку",—не для таго, даруйце, каб забясьпечыць інтарэсы народу, а для таго, каб цягнуць да яго свае ўласныя лапы. «Мудры сойм,—кажа Пілсудзкі,—толькі для таго і клапоціцца аб сваім сувэрэнітэце, каб магчыма больш мець яго ў стасунку да скарбовых кас».

Адзінай працай дэпутатаў сойму зьяўляецца, па яго перакананьні, «праца размаўленьня», якая ператварае іх у жалюгодныя «публічныя шматы».

А соймавая заля? Яна выглядае ня лепш. Гэта—«шынок, у якім калі адзін пан гаворыць, дык пятнаццаць паноў ходзяць удоўж і ўпоперак, абрабляючы якіясь прыватныя інтарэсікі; сорак паноў голасна паміж сабой размаўляюць, паказваючы прамоўцу плечы; сто паноў апавядаюць адзін аднаму больш-менш прызвайтыя анэкдоцікі,—і толькі панове міністры павінны як бы прызваіта захоўваць сябе ў гэтым мейсцы».

Самая палкая фантазія не магла-б больш дасканала намаляваць «высунуую палату». Ад яе працы, ад дзейнасьці „публічных шмат"—дэпутатаў у Пілсудзкага наступае „хвароба жывата", ён упадае ў «пякельную нуду», у яго разьвіваецца нейкі фізыялёгічны маразм. «Сойм - прастытутку, гэту публічную карчму—трэба было-б раздушыць як чарвяка»,—патэтычна клікча Пілсудзкі.

У штодзённым жыцьці ня лепш: „гаваровыя палякі і полькі з падзіўляючай упартасьцю імкнуцца ва ўсе шчыліны дзяржаўнага апарату, усунуць да габінэту прэм'ер-міністра, каб «усунуць якога небудзь дзяржаўнага чыноўніка, ці наадварот,—прызначыць на штатную пасаду здольнага малайца, або дамагаюцца вызваленьня ад адказнасьці за грашовыя злачынствы цэлага мноства нязвычайна мілых і нязвычайна сардэчных людзей, якія толькі дзеля намовы і явіхсьці дзіўных махінацый дакрануліся пальцамі да скарбовага мяшка".

Вось сучасная Польшча—як яна ёсьць.

Дзе-ж паратунак ад гэтага развалу? Куды падзецца ад гэтага грамадзкага разлажэньня? Ці ёсьць, урэшце, у Польшчы які-небудзь сьветлы прамень, што развеяў бы тхліну агульнага смуроду?

Ёсьць.

Гэты прамень, гэта сіла,—сам пан маршалак. Так сьведчыць ён сам, так сьведчыць падуладная яму прэса. Выключная вартасьць інтэрвью Пілсудзкага яшчэ і ў тым, што ён дае акрэсьлены адказ і на гэта запытаньне.

Слухайце:

«Я той, хто надзвычайна папулярны ў цэлым народзе. Я той, які ніколі не спакусіцца хціва на грошы, Я той, хто сваей (?) пераможна праведзенай вайной і сілай характару выратаваў Польшчу з хаосу і даў ёй значна большыя граніцы, чым усюды для яе акрэсьлялі".

Але гэтага мала: да ўсяго—«я зьяўляюся прамоўцам, які ўмее ўзварушыць (сэрца), умее знайсьці форму, умее сказаць так, што ўсе будуць прывуты да маіх вуснаў»...

«Я—не знашу», «я—ненавіджу», «Я—дыктатар Польшчы», які можа ўсё «згнесьці», «раздавіць», — вось стыль прамовы Пілсудзкага. У гэтым напышчаным, напягнутым стылю, поўным адкрытай зьнявагі да сваіх слухачоў і самай грубай самаўлюбёнасьці,—вытрымана ўсё інтэрвью.

Калі-б сучасная Рэч Паспалітая была толькі мяшком грошы, да якіх цягнуцца тысячы прагных да нажывы і спэкуляцыі рук, дык мы даравалі-б ёй і батфорты Пілсудзкага і паноў рэдактароў яго прэсы.

Але, на вялікі жаль, побач з гэтым скарбовым і даволі дзіравым мяшком стаіць вялікая і моцна збудаваная турма. За жалезнымі кратамі гэтай турмы, па каменных калодзежах сядзяць тысячы нашых братоў і сясьцёр.

Збавеньне сучаснай Польшчы—не ў батфортах Пілсудзкага і не ў языку без касьцей рэдактароў «Глосу Праўды». Збавеньне прыдзе з другога боку.

Яно прыдзе з боку тае маладое Польшчы, якая сёньня яшчэ маўчыць, якую разглядзіць перашкаджаюць нам фальшывыя дэкарацыі цяперашняй польскай „дэмакратыі". Яна прыдзе з міліённых пралетарскіх кадраў. Яна прыдзе з дымных польскіх фабрык і з палёў, палітых потам польскага рабочага і мужыка.

АЛЯКСАНДР ЦЬВІКЕВІЧ.

Праверка—самакрытыка—кантроль мас

„Быстрота і натиск“, або гала-вацяпства з будаўніцтвам дзіцячай калёніі.

Летась на капітальны рамонт будынку дзіцячай калёніі ў Сёмкавым-Гарадку было адпушчана 50.000 руб. [illegible]

[illegible]

...у Сёмкаўскім-Гарадку быў утвораны штат «будаўнічы»—да 5 чэрвеня тэхнік атрымоўваў 130 руб. у месяц. З 5 чэрвеня загадчык калёніі Разьдзіраў—90 руб. у месяц. Быў яшчэ за-[illegible]

[illegible] «капітальным рамонтам» прыйдзецца даць адказ пралетарскаму суду, а той за такую нядбайнасьць, напэўна, па галоўцы не пагладзіць.

В. М—а.

Якімавіцкія сабутыльнікі.

З Мазыршчыны сяляне пішуць, што фэльчар Якімавіцкага пункту Гадлеўскі [illegible]

[illegible]

Я.

А можа і ня дробязі!

У памяшканьні Малевіцкага с-с (Жлобінскі раён) стаіць надзвычайны гам, які паступова пераходзіць у лаянку, а потым амаль што ня ў бойку. Ад гэтага натоўпу ў другі бок памяшканьня адступаюць два чалавекі. Гэта ўпаўнаважаны па 11 дарожна-будаўнічым вучастку Губараў і Сільвончык, яны абодвы сёньня заглянулі ў «шклянога бога» і ледзь трымаюцца на нагах. З боку «наступаючых» (а апошнімі былі арцелі рабочых, працаваўшых на копцы канаў пры дарозе) былі чутны выкрыкі: [illegible]

[illegible] ...пракапала яна 139 мэтраў канавы, а калі справа дайшла да выплаты грошай, дык аказалася, што ім было запісана 90 мэтраў, за якую прапанавалі атрымаць „следуемую сумму“.

Вось і ўсё. А выгада тут простая—чым меней мэтраў запішуць, тым больш ахвотна будзе працаваць «начальству».

На сутнасьці справы ў с.-с. ўжо ёсьць [illegible] ...сю ўпаўнаважаным выплачвае з заробкаў рабочых, не аплачвае рабочым за прагулы, выкліканыя па віне самой адміністрацыі і інш.

Адміністрацыя і рабачком ніякай сувязі з мясцовымі органамі ня маюць. Справа тут вельмі цёмная, можа за гэтымі «дробязямі» ёсьць шэраг праступленьняў. Трэба разабрацца.

П. Макарэвіч.

ЯНКА КУПАЛА.

Да дню нараджэньня -- 8-га ліпеня 1882 году.

Кажучы аб Багдановічы, я адзначыў слабую сувязь яго з роднай стыхіяй, адзначыў, што як ні зьвязан ён быў з беларускай моваю, беларускай літаратурай, гэта ўсё-ж **паэта чужбіны, паэта здалёку.**

У моц гэтага, можа быць, агульначалавечы момант і атрымаў такое разьвіцьцё і ў яго тэматыцы, і ў яго манэрах мастацкасьці. Поўная процілегласьць яму—Купала. Гэта—**беларус перш за ўсё.** Недарма ён сам сябе характарызуе, як паэту-беларуса, менавіта беларуса. Беларусь ня толькі ў яго думках, у яго пачуцьцях, але і ў кожным звароце, кожным гуку яго вершаў.

Гэта—баян «адраджанізму». Паэзія яго адна з тых хваляў, бязумоўна, самых буйных, якія нёс на сваім грабню нацыянальны рух. Купала быў моваю кадраў народу, якія абуджаліся.

Ніхто ў такой ступені не ствараў настрою, патрэбнага для працы тых дзён, як ён. Ніхто ня выявіў так яскрава размаху нагэтулькі тутэйшага для краю руху. У гэтым сэнсе,—ся-[illegible] ...ўшых творчасьць [illegible] вышыню,—адным [illegible] зьяўляецца момант [illegible]

[illegible] аб ім можна га-[illegible] Шаўчэнкі на [illegible] сэнсе інтэлек-[illegible] нацыянальнага [illegible]. Менавіта гэты [illegible] асаблівым паэзію [illegible]. І чымся больш шматлікія былі кадры тых, што маглі чытаць творы паэты, тым больш было значэньне Купалы. **У моц гэтага мелі месца спробы прадставіць Купалу, як паэту чыста нацыянальных матываў, толькі як нацыяналіста—«адраджэньня».** Аднак, творчасьць паэты немагчыма абмежаваць толькі гэтым. Разам з нацыянальным фундамантам, ён стварае другі. Ён падышоў шчыльна да эканомікі народу, гучна, адважна апяяўшы яго пакуты, абварыўшы кіпятком свайго гневу ўсіх паразітаў, сядзеўшых на шыі яго.

Псыхалёгія Купалы — псыхалёгія **дзейнага беларуса,** уявіўшага ўсю нявеглівасьць становішча, у якім ён апынуўся ў моц нацыянальных абмежаваньняў. Нацыянальная воля яго напружана. Аднак, той ня дасьць адпаведнага зьместу ў гэтую волю, хто аддзеліць яе ад тае нянавісьці, якая кішыць у Купале, як мужыку. Ганьбячы магната, ксяндза, бюракрата—русіфікатара, ён заўсёды з эксплёатуемым, заўсёды проці эксплёататараў. Песьні паэты—песьні самога народу. І мэлёдыя іх тая-ж; яна праходзіць праз музыку беларускага народнага жыцьця, беларускае народнае працы. Гэта—галоўная тэма твораў Купалы.

Натуральна, Купала раней за ўсё прадукт тае эпохі, тых сацыяльных умоў, якія ідуць побач з яго дзейнасьцю з дзіцячых гадоў. Бо душа паэты нічога не забывае, усё ўспрыймае, каб потым пазьней, калі ўсё супакоіцца—адбіць у сваіх сюжэтах, сваіх творах.

Такім чынам акрэсьліць шлях разьвіцьця, зроблены нашым паэтам, значыць акрэсьліць шлях, зроблены рухам беларускага народу. Скрозь прызму творчасьці паэты прайшлі ідэі і імкненьні цэлае эпохі, эпохі „адраджэньня“ беларуса. Праўда, асноўнае з таго, што Купала даў, трэба разглядаць у пэрспэктыве мінуўшага. Але ён застаўся тым, чым быў. Народніцтва яго ў краі суровых нацыянальных супярэчнасьцяй павінна мець выяўлены нацыянальны характар. Аднак, сэнс яго творам дае ўсё-жткі момант сацыяльны. Сацыяльная барацьба, афарбаваная нацыянальнымі элемэнтамі, вось цэмант, якім ён зьвязвае сябе з грамадзкаю думкаю Беларусі, з межаў якое ён амаль што ня выходзіць.

ЦІКАВАЯ СПРОБА.

У сучасны момант у Менску і па ўсёй Беларусі вядзецца вельмі цікавыя спробы, якія маюць мэту праверыць, ці магчыма на Беларусі займацца шаўкоўніцтвам.

Цэнтрам экспэрымэнтацыі ў гэтай справе зьяўляецца вопытна-паказальны рассаднік тутавых дрэў і скарзанэры, заснаваны М. А. Зьбіткоўскім пры дапамозе КЕПСА ІБК на Шырокай вул. № 28. Утрыманьне рассадніка ў належным парадку, яго пашырэньне, разьвядзеньне новых відаў—усё гэта яшчэ не забясьпечана сталымі сродкамі. Праца між тым шырока разгортваецца і, як відаць, пачынае прымаць рэспубліканскі маштаб.

У сучасны момант М. А. Зьбіткоўскі ўжо зрабіў першыя практычныя крокі ў справе культывізацыі шаўкоўніцтва на Беларусі. Гэтай вясною вывялася шмат шаўкоўных чарвячкоў (напрадух). Экспэрыманты робяцца над такімі 4 відамі іх: асколі (італьянскі), сфэрыка (кітайскі), зялёны кітайскі і белы кітайскі. Усяго выводнага матар'ялу—яек было 4 залатнікі. Цяпер шаўкоўныя чэрві знаходзяцца ў 3-яй стадыі свайго разьвіцьця, а ўсяго бывае 5 стадый і значыць хутка пачнецца каконаваньне.

На жаль, у шырокім маштабе правесьці гэтыя спробы нельга. Для такой колькасьці, якое вывелася ў Зьбіткоўскага, неабходна на ўвесь час 30-40 пудоў лісьця морвы, а між тым у Менскім рассадніку лісьця набярэцца пакуль што 3-4 пуды. З гэтае прычыны М. А. Зьбіткоўскі дарэмна раздае шаўкоўных чарвякоў усім, хто можа іх пракарміць. Такім чынам, партыя чарвы паслана ў Мазыр, ёсьць намер паслаць у Гомельшчыну, Бабруйшчыну (акруговы музэй) і г. д.

На Беларусі гэтыя спробы пакуль што знаходзяцца ў стадыі падрыхтоўкі рассаднікаў тутавых дрэў. М. А. Зьбіткоўскі абсьледваў розныя мясцовасьці Беларусі ў мэтах рэгістрацыі распаўсюджанасьці тутавых дрэў і склаў карту месца знаходжаньняў морвы на Беларусі. Як відаць з карты, будучым цэнтрам шаўкоўніцтва на Беларусі будзе Гомельшчына і в. Азяраны, Тураўскага раёну на Мазыршчыне, дзе ёсьць 110 узрослых дрэў морвы.

За апошнія два гады справа разьвядзеньня тутавых дрэў паступова заваёўвае сымпатыі некаторых арганізацый і сялян-дасьледчыкаў.

У 1927 г. М. А. Зьбіткоўскім праз ЦБК разаслана насеньне морвы і скарзанэры (травяная расьліна—сурагат морвы) найбольш актыўным краязнаўчым арганізацыям. Каля 20 гэтых арганізацый пасеяла насеньне і цяпер наглядаюць за дрэўцамі. Апрача гэтага, 230 паасобным дасьледчыкам было раздадзена насеньне морвы.

Характэрны лісты гэтых дасьледчыкаў да М. Зьбіткоўскага. Яны сьведчаць, як значна вырасла сьвядомасьць сялянства, як моцна імкнецца яно да новага жыцьця, да павялічэньня свайго дабрабыту і культуры.

Так, напр., селянін в. Валасовічы Мішкаўскага с. с. (Бабруйшчына) М. Брацянкаў, які заве сябе „культурнікам 1-га разраду“, піша, што пасадзіў 50 дрэўцаў морвы і засеяў 250 гр. скарзанэры, за што шчыра дзякуе. Некаторыя сяляне групамі просяць прыслаць ім насеньня морвы і скарзанэры, бо яны «хочуць зрабіць у сябе досьледы над морвай, аб чым пісаў час. «Плуг»». Нярэдкі выпадкі, што і калектывы робяць спробы пасадкі тутавых дрэў. Мы ўкажам на с.-г. арцель у Кляпіцкім с.-с. Смалявіцкага р., на шэраг савецкіх школ (32, 14, 34, вопытна-паказальныя менскія школы, полацкі пэдтэхнікум, каніцкая с.-г. школа, зборская школа і інш.). Часта праз школу вучні перакідваюць культуры морвы на сваю гаспадарку, на свой агарод. Так, напр., 19 вучняў 14 менскай школы ў сябе на агародах завялі пасадкі морвы. Паогул, школа і настаўніцтва—асабліва важны кантынгент дасьледчыкаў у гэтай справе.

Што гэта так, відаць з такога факту. У м. Церахоўцы, Гом. акр. жыве настаўніца М. Шымковіч, якая разводзіла морву і шаўкоўных чарвякоў яшчэ ў стары час, потым спыніла гэта ў галодныя гады («калі не да шоўку было!»), а цяпер з новай энэргіяй зноў начала гэту справу.

Нядаўна ў Менск яна прыслала характэрны ліст: «справа ў мяне добра пашла». Чэрві ажывіліся, ужо выспаліся і кланяюцца вам. Я баюся толькі, што харчоў для іх ня хопіць! Да мяне часта прыходзяць сяляне, усё пытаюць, што і як, некаторыя з іх бяруць насеньне, каб пасадзіць, праўда, галоўным чынам, бяруць з-за ягад. Наогул на Гомельшчыне пачынаюць разумець значэньне гэтай справы. Аб гэтым можна думаць з факту, што ў каталёгу Гомельскага Мэліязему ўжо паказана расцэнка морвы (10 к. для дрэўца 1-га гатунку і 6 к. для 2-га гатунку)—значыць морва ў свой час паступіць на рынак.

Мы думаем, што справа гэта вельмі важная. Неабходна ў гэтым зацікавіць насяленьне БССР і асабліва сялянства, як у новым, падсобным промысьле, якім можна займацца, ня трацячы шмат сілы, часу і здароўя, а таксама і сродкаў.

А. Ш—іч.

РОСТ САМАТУЖНА - ПРАМЫСЛОВАЙ КААПЭРАЦЫІ.

(Ліст з Магілеву).

Магілеўскі саматужна - прамысловы саюз сёлета ўступае ў трэцюю гадавіну свайго існаваньня.

Склалі яго 11 саматужніцкіх арцеляў і адно крэдытна-прамысловае таварыства, якое налічвала 300 пайшчыкаў.

У 1926 годзе арцелі значна ўзрасьлі, на 1 кастрычніка па акрузе іх было 45, а на 1 кастрычніка 1927 г. лік іх узрос да 75.

Паявы капітал на 1-е кастрычніка 1927 году па арцелях складаў 76040 руб.

Сёлета маецца павялічэньне арцеляў на 50 процантаў—150 кааперацыйных адзінак нізавой сеткі 135 саматужніцкіх арцеляў і 15 таварыстваў. У арцелях налічваецца 1500 пайшчыкаў (на 1 чэрвеня) і ў крэдытна-прамысловых таварыствах—3400.

Паявы-ж капітал на 1-га красавіка 1928 г. узрос да 109.423 руб. 50 к. Кааперававых саматужнікаў - беднякоў 30-40 проц. ад усяго ліку кааперавaных.

Гэты год працы прамсаюзу быў годам узбуйненьня арцеляў. І ў выніку —цяпер на Магілеўшчыне арцелі налічваюць 70-90 чалавек саматужнікаў. „Чацьвёркі і шасьцёркі» старога існаваньня зьнішчаюцца. На зьмену ім прыходзяць буйныя прадпрыемствы.

Значным дасягненьнем у працы прамысловага саюзу трэба лічыць тое, што ён за апошні час здолеў наладзіць забясьпечаньне арцеляў мясцовай сыравінай на 50 процантаў. Збыт тавараў утвараецца выключна праз пасрэдніцтва прамсаюзу.

Прамсаюз к Міжнароднаму Дню кааперацыі адчыняе ў Магілеве механізаваную арцель. У ёй будзе працаваць 40 чалавек.

Будзе таксама адчынена арцель па выпрацоўцы гузікаў і грэбянёў, у якой будуць працаваць выключна сябры саюзу саўгандльслужачых. (з беспрацоўных).

3000 рублёў на гэту арцель ужо адпушчана з фонду беспрацоўных, а 2000 рублёў дадае Прамсаюз.

Значна разгортваюцца ў гэтым годзе смалакурныя арцелі. Калі пры заснаваньні Прамсаюзу іх было толькі 3, з трыма катламі,—дык цяпер маецца 28 смалакураных арцеляў і 45 катлоў.

Па акрузе таксама працуюць 4-ы аўчынна-шубныя арцелі, якія абслугоўваюць выключна сялянства.

Таксама зьвернута ўвага на разьвіцьцё ганчарнай і скарняжнай прамысловасьці.

А. Лясны.

Рацыяналізацыя па ўсекабанкаўску

У Беларускім аддзяленьні Ўсекабанку рацыяналізацыя пастаўлена як гаворыцца проста «на ять»...

Трэба Ўсекабанку тую ці іншую паперку накіраваць у Белдзяржстрах, дык без рацыяналізацыі гэта робіцца звычайна так: бярэ пакет з разноснай кнігай кур'ер установы і нясе ў тую установу, куды ён заадрасаваны, здае яго там пад расьпіску і справа скончана.

Гэтае без рацыяналізацыі, а вось пры Ўсекабанкаўскай рацыяналізацыі справа стаіць трохі інакш.

Бярэцца таксама гэты самы пакет, запісваецца ў разносную кнігу, наклейваецца 14 капеечная паштовая марка і кур'ер накіроўваецца за пару кілёмэтраў у паштовае аддзяленьне на вагзал Заходніх чыгунак, як то было з пакетам № 17388, ці на менскую паштовую кантору па Ленінскай вул.

Цікава адзначыць, што ў апошнім выпадку кур'ер кожны раз з пакетам у Белдзяржстрах праходзе міма апошняга і ў гэты час нараз паміне добрым словам сваіх разумных рацыяналізатараў.

І ён па-нашаму праў...

Для таго, каб з аддзяленьня Ўсекабанку пакэт дастаўіць у Белдзяржстрах, кур'еру патрэбна максімум пару хвілін, а на вакзал ці на менскую паштова-тэлеграфную кантору і за паўгадзіны ня справішся.

Гэта адно, а надругое, колькі грошай кідаецца дарэмна аддзяленьнем Усекабанку на паштовыя расходы тут жа ў Менску з гарадзкімі ўстановамі.

А патрэцяе... Патрэцяе, кур'ер за пару хвілін даставіў-бы пакет у Белдзяржстрах, а вось калі па пошце, дык іншая рэч, тут ужо патрэбна для пакета вытрымка.

К прыкладу пакет № 17338 мае штамп паштовага аддзяленьня на вакзале Заходніх чыгунак ад 3 ліпеня, адтуль ён ехаў у менскую п.-т. кантору дзень (штамп 4 ліпеня), а ўжо у Белдзяржстраху ён атрымоўваецца толькі вечарам 4 ліпеня.

Бачыце,—без рацыяналізацыі ўсяго толькі 2 хвіліны, а пры Ўсекабанкаўскай, дык ужо каля 2 сутак.

М-а.

ЛЯВОН ЧЭМЕР.

Быў час адпачынку. Нікадзім Атрахімавіч зайшоў да Арцёма Якубавіча і яны сядзелі, як добрыя старыя дружакі.

Адзін з іх, гаспадар пакою, Нікадзім Атрахімавіч, курыў седзячы. Арцём-жа Якубавіч памаленьку, нібы па піяніне, па стале, муштраваў пальцы сваёй левай рукі.

Некаторы час, пасьля толькі што скончанай гутаркі, яны абодва маўчалі.

— Бываюць-жа выпадкі,—разважаў сам сабе Нікадзім Атрахімавіч, зацягваючыся густым дымам папяросы,—бываюць-жа выпадкі, калі гаворыш, гаворыш, а потым раптам—аві з месца: сойдзеш у казіны рог.

Яны яшчэ крыху памаўчалі.

У пакоі Нікадзіма Атрахімавіча было ўжо досыць накурана. Ён быў курцом ня другой, а першай гільдзіі. Ён выкурваў у гадзіну дзесятак папярос. І цяпер, калі Арцём Якубавіч моўчкі пачаў моршчыцца ад дыму,—Нікадзім Атрахімавіч устаў і пачаў адчыняць хвортку.

— Ага!—аб нечым успомніў, Нікадзім Атрахімавіч, цягнучы зашчэпкаю ў прабойчык, што на хвортачнай рамцы.

— Ага!—паўтарыў ён, і яму, нарэшце, усё-ж удалося зашчапіць кручком за прабойчык.—Ты ня можаш сабе ўявіць, якая да мяне, у суд справа прыплыла,—выказаў Нікадзім Атрахімавіч, адыходзячы ад вакна.—Факт вінаватайцы,—вылучыў ён адзін палец, тыцнуў ім у напрамак да століі,—факт вінавайцы яго дзеньнікам падмацоўваецца. Вось яно як.

— На гэтых днёх будзем разглядаць гэтую справу.

Арцём Якубавіч, які меў дыплём на права дзяржаўнага абаронцы, вельмі зацікавіўся гэтымі фактамі.

— Пакажы, будзь ласкаў,—папрасіў ён Нікадзіма Атрахімавіча.

І той, доўга не разважаючы, дастаў справу. Ён зараз-жа вылучыў з яе сярэдзіны аркушавыя лісткі двухкапеечнага сшытку, у якіх Арцём Якубавіч і прачытаў наступнае:

* * *

«Добра сядзець і разважаць.—Пачаў Арцём Якубавіч.

Ніхто ня ведае тваіх думак. Нутро тваё—нябачная, глыбокая студня.

Ніхто ня можа пералезьці цераз гэтую глыбіню тваіх пачуцьцяў. Непразрыстыя яны. І гэта самае важнае ў чалавека. Самае каштоўнае з таго, што ёсьць у яго.

І я сяджу разважаю і запісваю...

Адкуль мне ведаць, што думае Лявон, часьцяком заходзячы да мяне ў канцылярыю, прысеўшы на цэлай гадзіне? Адкуль ведаць аб чым разважае яго розум? Як адчувае яго постаць і зыбкімі маршчынамі на ілбу, калі сядзіць ён на рагу вышчэрбленай ляжанкі, што ў канцалярыі. Адкуль мне ведаць?..

Ён звычайна адказвае ў сваёй думцы, у сваім разуменьні на кожны маленькі рух. Але-ж гэта толькі ў сваёй думцы. Моцна, услух ён выказвае свой погляд толькі тады, калі да яго зьвяртаюцца і чакаюць гэтага выказваньня. І ня болей. Я тады часамі не давяраю гэтаму абмяжованаму выказваньню. Мне здаецца, што яно хітрае, штучнае.

— Так сабе прыйшоў,—адкажа Лявон на запытаньні, ды сядзіць, маўчыць.

Я тады злую вельмі на гэта непатрэбнае сядзеньне.

— З працы выбіўся,—яшчэ звычайны адказ Лявона.—Што чутно на сьвеце?—Часамі парушыць ён сваю доўгую маўклівасьць.

І гэтыя кароткія, рэдкія запытаньні, вось тут, вось чэмерам садзяцца мне на нутры.

Калі я цяпер запісваю, дык у маёй канцэлярыі нікога няма.

Сонечныя праменьні ляжаць на стол, на паперу.

На дварэ сьмяецца вясна.

У маём габінэце ціха.

І я сяджу, пакрысе разважаю, ды ізноў запісваю...

— Затое Вінцусь зусім другі чалавек. Я разумею Вінцуся, як пяць сваіх пальцаў, як гэты сонцаў вясновы дзень;—фіксуе мая рука.

— Нашто мой сакратар толькі пяць тыдняў у мяне, а таксама разумее Вінцуся ня менш майго.

Простая душа ў Вінцуся, адчыненая душа.

— Колькі ў цябе, Вінцусь, кароў,—пытае мой сакратар,—кажы, дзядзька Вінцусь,—глядзіць ён, ані зьміргне, Вінцусю ў вочы. Гэта калі мы заходзім да яго ў хату.

— Нам патрэбна, дзядзька, самая найточнасьць у тваіх каровах,—садзіцца сакратар з аднаго рогу Вінцусёвага стала, а я з другога,—для абкладаньня падаткам патрэбна.

І Вінцусь кажа:

— Якія там каровы.. іх і каровамі нельга назваць. От так сабе, цяляты.

— Ну, усё-ж такі,—пачне ён расшнуроўваць цясёмкі на абкладках,—усё-ж такі па колькі месяцаў гэтым цялятам? Колькі іх?

— А хто-ж яго запомніць па колькі ім: пярэляткі, пярэзімкі..

— Купляў, значыцца, дзядзька, гэтых пярэляткаў-пярэзімкаў?—расхінае сакратар зашмальцованыя абкладкі.

— Ды не, сваёй гадоўлі.

— То як жа, дзядзька: з каго-ж ты іх нагадаваў, без самастойнай каровы?

І тады толькі Вінцусь пачухае пад выліняўшым аколушкам сваёй шапкі, што з пераломленым напалам казырком, і тады толькі скажа:

— Яе і кароваю яшчэ нельга назваць: пярэдайка, а не карова.

Але сакратар мой—хлапец жвавы. Малады хлапец. Чалавек, які ў шапку не задрэмле. Мне яго з раёну прыслалі. Ён скончыў у сваім жыцьці нейкія курсы: бухгальтэрскія ці стэнаграфічныя. Гэта ўсёроўна. Дык ён, каб пагаварыць, каб адцягнуць час, запытае тады ў Вінцуся:

— Ну, а як жа яна пярэдайкаю зрабілася? Ее з цяляці-ж вышла пярэдайкай?

— Да яно, пашці што з цяляці,—пераступіць Вінцусь з левай нагі на правую,—пашці што..

Мой сакратар яшчэ і весяльчак. Ён любіць часамі надпусьціць якое-небудзь муштраванае слаўцо. Адным словам, ад настрою гэта залежыць у майго сакратара.

— Ну, то як жа гэта з цяляці,—зробіць ён сур'ёзную міну,—раскажы, дзядзька Вінцусь.

І Вінцусь раскажа. Ён раскажа, што яна, пайшла ў першае поле ды пабегалася. А ўжо-ж з гэтакай раньняй—няма спадзяваньня,—міргане тут Вінцусь на сваю жонку Мальвіну:—ня будзе малака.

Мне вельмі падабаецца гэтае мірганьне. О, як я яго люблю!

— Гэта не карова, што ад першага поля,—пачне Вінцусь рассупоньваць свой кісет з цюцюном,—гэта не карова.

— На другі год не пабегае, ні за што,—дадасьць Вінцусь.—Вось як зрабілася пярэдайкай.

І мой сакратар тады... Мы тады ўжо разам, усе ўтрох разумеем адзін другога папарадку. Мне ажно весела ад таго, што мы спрытна разумеем адзін другога... Але я аніяк не паказваю выгляду. Я яшчэ больш насупліваюся, апушчаю бровы. І сакратар пад гэта зусім ужо ўпэўнена фіксуе:

«У пана (гэта вусна скажа сакратар) Трутпрункевіча Вінцуся: кароў няма; цялят—адно; пяралятак—дзьве». Гэтыя „дзьве“ для ўсялякай перасьцярогі. Адным словам, сакратар разумее для чаго.

— Дзядзька Вінцусь,—зьвяртаюся я тады ўслух,—ты, дзядзька, будзеш адказваць за ману. Ты, калі толькі што..

І я сяджу цяпер і фіксую мае развагі. Ня раптам фіксую, а паступова.

Я барабаню часамі пальцамі па сталу. Таксама, ціха ў маёй канцалярыі. Муха нават не паралініць паперок яе. Надзвычайнае ціхамір'е. Нібы вымер сьвет. Нібы толькі я адзін і мая канцалярыя. От так сабе прымайстраваліся мы ўдвух і любуем праз вакно сонечную веснавую пагоду.

— Дзядзька Вінцусь,—гэта далей у маіх развагах, якія адбыліся на гэтых днёх у сапраўднасьці,—дзядзька Вінцусь, шапчу я з патайка,—кляні нас, дзядзька Вінцусь. Перад усімі кляні, кажы каб ім ні дна ні бяздоньня. Гэта нам. Кажы, што зарэзалі цябе падаткам.

— Мала таго, што пяць кароў упісалі,—кажы на нас,—дык яшчэ і цялятак залічылі каровамі.

— Адным словам стагні, дзядзька Вінцусь,—гэтак казаў я ў другой хаце дзядзькі Вінцуся. У чысьцейшай хаце, дзе ніхто не мяшаў нам, калі мы закусваючы праводзілі суткі.

* * *

Арцём Нікадзімавіч адлажыў прачытаныя лісткі, і узяўшы ў рукі другія, чытаў далей:

„Я на момант перарываю свае развагі. Мне надакучыла сядзець аднаму ў канцэлярыі ў вясновы дзень. Сакратару я даў тыднёвы водпуск. Ён у мяне часьцяком карыстаецца імі, гэтымі адпускамі. Няхай пагуляе хлапец. Маладосьць. Сам некалі быў гэтакі.

Цяпер, вясною, мала хто заходзіць у канцэлярыю. Ну, то чаго я тут буду разяўляць рот?

І я іду на двор, іду за вёску. У лес іду які за тры вярсты ад вёскі.

У лесе я кладуся властам на пульхным імху і гляджу ў блакітнае бяздоньне. Я гляджу, як камары таўкуць мак. Калі я гляджу на камароў, дык мне сьмешна:

— Што яны робяць?—паўстае ў мяне пытаньне.—Гэта-ж зусім пустая работа нікому нічога ані на адзінногаць ня прыносіць. І не прынясе яна, гэта камаровая работа. Блытаюць, без дай патрэбы, паветра. Сьмех.

Але пакуль я разважаю аб камаровай рабоце, адзін з іх усадзіў сваё джала ў адну каморку з маёй скуры. Я нават і ня чуў. Ён, камар, ужо зусім насмактаўся. Цяпер у яго тоўстае, адвіслае, чырвонае брушка, налітая, як вясеньняя журавіна, маёю крывёю...

— Каб ты здох,—прыціскаю я ногцем камаровую нагу—хачу пазьдзекавацца над ім—ня зразу раздавіць. Але яна, нага, так і застаецца пад ногцем. Камар дзьвінкае і адлятае, як ні ў чым ня бывала.

— Каб ты здох,—кідаю я яму ўздагонку.

Як хораша ў лесе! Птушкі кампануюць стройнаму маўкліваму лесу. Музыка зусім простая, пераборам струн адчуваецца. Раўнамерным унісонам рассыпаецца яе рэха па верхавінах дзіравых хвой.

Там, да мяне можа хто прыйшоў,—разважаю я лежачы.—Прыйшоў? Ну дык што? Ці хіба-ж да мяне ня прыходзілі, калі я праводзіў па насяленых пунктах сходы? Таксама прыходзілі і адыходзілі: дома ня было. Гм? Ці хіба-ж ня ўсё роўна? Магу-ж я, таксама, ня быць дома? Шмат клопату можа быць: мала па якіх справах на сельсавеце.

І я зусім спакоен наконт нейчых там прыходаў.

* * *

Арцём Нікадзімавіч кашлянуў, направіў двума пальцамі гальштук пад адкладаным каўняром, і не пераменяючы позы, чытаў ізноў:

«Падзякуюць. Успомняць.

— Быў некалі чалавек,—скажуць,—добры быў чалавек. Хто-хто, а Вінцусь будзе дзякаваць, помніць. Брат Вінцусёў, што на другой валоцы жыве, побач, адзін каля другога жывуць—таксама будзе ўспамінаць. Як мытага дзерава вывез на новую хату. Сто дзесяць пнёў адпусьцілі на сельсавет.

— Зажывісься імі, усёроўна, як кот мухаю,—казаў мой сакратар,—калі на пню на тры двары прыходзіцца.

І ён праў. І я, і Вінцусь, і ўсе мы з ім згаджаемся.

— Лепей ужо няхай адзін хто карыстаецца,—выказвае далей маю думку мой сакратар.

І мы канчаткова, агульнымі сіламі вырашылі з ім, з сакратаром, гэтае пытаньне. Для прыклепу па дзесяць пнёў: Сьвірыду, Карпусю ды крываму Міколаю далі.

— Няхай!—ізноў кажа мой сакратар.—Каб ня дурылі галавы.

І ён праў. Усёроўна ім не адбудавацца. На іх і па сотні пнёў мала. Вунь у іх усе будынкі небам накрыты. Усёроўна. Лепш адзін будынак ды добры.

— Ды яны-ж палову дзерава на вывазку аддалі-б,—задаволен мой сакратар.—Галетра гэта бясконная.

І я на сто процантаў, таксама, згаджаюся з маім сакратарам, што яны галетра.

* * *

Нікадзім Атрахімавіч курыць чацьвёртую папяросу, а Арцём Якубавіч чытае далей:

«Скідку цяпер прыслалі з раёну. Я павінен рабіць разьмеркаваньні. Клопат. Усюды ўва ўсём клопат.

І каб менш яго, гэтага клопату, было, я кажу майму сакратару:

— Андруша, ты там разьмяркуй яе, гэтую скідку. Адным словам, ты ведаеш як.

І Андруша разьмяркоўвае. Ён ведае, што ўсёроўна для бяднейшых. Ён ведае, што з іх і так скінуць. Ім неяк шанцуе. Даруюць ім.

— Лепш на тых раскінуць,--кажа мой Андруша, мой сакратар,--каму не даруюць. Па іх ніколі ніхто не спагадае.

І ён раскідае на дзесяць роўных надзелаў, якія складаюцца з васемнаццаці дзесяцін кожны.

І я згаджаюся.

-- Успомніць некалі.

* * *

Нікадзім Атрахімавіч пачаў хадзіць па пакоі. Арцём-жа Якубавіч ізноў адлажыў прачытаныя лісткі і, узяўшы другія, мармытаў сам сабе пад нос.

„Сёньня я раблю справаздачу. Еду на вёсках свайго сельсавету, склікаю сходы і раблю.

— Адчытваемся, — кажа мой сакратар.

Цяпер толькі што мы правялі сход на пасёлку Малінаўка. На сход сабраўся ўвесь пасёлак. Мы, гэта я і мой сакратар, ставім на абвестку дню ў кожнай вёсцы два галоўных пытаньні: 1) гэта маё адчытываньне за хутка сходзячага паўгода маёй працы, а другое—бягучыя справы. У бягучых справах, звычайна, нічога ня бывае. Наконт гэтага нябываньня, ведае мой сакратар. Ён ужо ўмее рабіць так, каб ня было гэтых бягучых. За гэта я яму вельмі дзякую. За гэта, можна сказаць, ён у мяне і ў водпускі езьдзіць. Спрытны хлапец.

Дык вось, я цяпер чытаю маю справаздачу, якая напісана на дваццаці трох лістох. Мой сакратар тыдзень дзеля яе сядзеў, састаўляў. Маладзец, мой Андруша!

Я чытаю, а сход слухае. Ён слухае, але я ведаю, што ён толькі чуе: „... у галіне аховы лесу... у галіне гігіенічнае асьветы.,. у галіне культурнай насадкі лесу... у галіне...

Я ведаю, што я зусім заблытаў мой сход. З усіх бакоў абвіў яго маім гальлём. Сяляне слухаюць і толькі галовамі ківаюць. Ім, мусіць, падабаецца цяністасьць майго гальля? А мо' я мыляюся? Мо' яны так чамусьці пакіўваюць?

— Скарэй за ўсё яны дзівяцца,—прыкмячае мае пытаньні мой сакратар, дзівяцца, што так складна напісана.

На кожным сходзе я зачытываю гэтую справаздачу, а мой Андруша толькі спраўляецца, фіксуе.

Ён фіксуе ўсё самае галоўнае. А пасьля майго адчытываньня ён звычайна пытае ў прысутных:

— Можа хто мае выпрацаваную рэзалюцыю на дадзенай справаздачы? Я ведаю і ён, мой сакратар, ведае, што яе, рэзалюцыі, ды яшчэ выпрацаванай—ня маецца.

І не дачакаўшыся выказанасьці сялянскага сходу, Андруша дабаўляе:

— Дык вось, у мяне на скорую руку намечана. Заслухайце, калі ласка, як за аснову.

І ён чытае. Я яе ўжо на памяць, можна сказаць, завучыў. Яна прырыхтавана разам з справаздачай. Над ёй таксама сядзеў Андруша. Я толькі чую заўсёды апошні яе сказ:

«... Ухваліі працу Нядбайскага сельсавету прызнаць здавальняючай».

Мне больш і ня трэба. Яно можна паставіць «прызнаць добра». Усёроўна тыя самыя падняліся-б рукі. Усёроўна яны, гэтыя рукі, падняліся-б таму толькі, каб хутчэй скончыўся сход. Але гэта лішняе. Усюды ўжо прывыкалі, гэта, прызнаваць „здавальняючы“—няхай будзе і ў мяне.

Адным словам, лепш сярэдзіны трымацца.

* * *

Нікадзім Атрахімавіч ізноў садзіцца на крэсла. Ён начынае перабіраць лісткі ў справе Аляксандры Рыгоравіча Заблоцкага, старшыні Нядбайскага сельсавету. Арцём жа Якубавіч цяпер не мармыча. Ён цяпер моўчкі водзіць вачыма па лістку—чытае далей:

«На мой сельсавет вызначана адно курортнае месца. Каму, ну каму яго можна аддаць? Адно, як той палец, адно месца. Гэта-ж ня дваццаць адно, ня трыццаць... гм?!

Мы, я ды мой сакратар, доўга разважалі наконт гэтага месца.

— Настаўніца ў маім сельсавеце хварэе сухотамі. Ей, ці што, аддаць--разважаю я.

Але мой сакратар іначай глядзіць на гэта. І ён праў.

— Без карысьці прападзе месца,—кажа ён,—без карысці. Яй-права! Яна-ж усёроўна памрэ. Калі не налета, дык напазалета, а абавязкова памрэ.

— Цяжка, Аляксандра Рыгоравіч,—кажа ён да мяне,—цяжка вылячыцца ад гэтых сухіх-отаў.

І я сьмяюся. Ён, машэньнік, такі хітры; так угадвае мае думкі. Маладзец, адным словам.

— Ну то каму-ж гэтае месца,—хачу я каб мой сакратар выказаўся першым.

І ён выказваецца:

— Ваша жонка, Палагея Сальвестраўна, здаецца цяжарная. Ну дык... І ён, машэньнік, зладзюга, нібы чаго-то шукае па абкладках—хавае вочы, ды кажа далей:

— ... Ну дык, хіба-ж гэта ня кусочак хваробы?

— Так, так, Аляксандра Рыгоравіч, кусочак. Тут і малакроўнасьць і раўматызм і ўсё... ну, там такое з жаночага...

І я зусім згаджаюся з маім сакратаром.

І я пад гэта ўспамінаю ў раёне майго знаёмага доктара Франца Эдуардавіча...

* * *

Арцём Якубавіч на гэтым скончыў. Яшчэ было тры лісткі Заблоцкага дзеньніка, але ў іх не хапала сярэдніх палосак — краі толькі былі падклеены.

— Парваць хацеў,—заўважыў Нікадзім Атрахімавіч, гледзячы на Арцёма Якубавіча, які прывіраўся да абрыўкаў.

— Парваць хацеў... — паўтарыў Нікадзім Атрахімавіч,—хацеў, але не ўдалося. Раптоўна наехаўшая рэвізія пашкодзіла.

А калі Нікадзім Атрахімавіч марудзіў—укладаў цяпер прачытаныя лісткі Арцёмам Якубавічам на сваё месца, дык апошні на зашмальцованай паперцы, якая ляжала каля абкладкі справы...

... Арцём Якубавіч заўважыў чырвоную лінію алоўка на зашмальцованай паперцы. Між іншым, ён над лініяю прачытаў—Лявон Чэмер.

Пасьля прачытанага яны ізноў маўчалі.

Ізноў Нікадзім Атрахімавіч курыў.

Дым цяпер павольна цягнуўся ў адчыненую хвортку. Цягнуўся і прападаў у веснавой сонечнай пазалоце.

СЫМОН БАРАНАЎ.

Да Менскага Акруговага Зьезду Малочна-Жывёлаводных Таварыстваў.

(Скліканага на 15-е ліпеня).

[illegible]

Было на:				Маркуецца:	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
6	15	25	52	60	82

[illegible]

Я. Белоусь.

Дасягненьні жыльлёва-будаўнічай кааперацыі.

[illegible]

А. М.

Больш увагі перасяленчай справе.

[illegible]

...раёцца ў Магілёўскай акрузе (32 проц. усяго перасяленьня БССР), а меншае перасяленьне—у Гомельскай акрузе.

У гэтым годзе справы па перасяленьню перададзены ў райвыканкомы. Зямельныя часткі РВК вельмі перагружаны сваёй непасрэднай працай, і таму яны мала зварачваюць увагі справе перасяленьня. Матар'ялы абсьледваньня паказваюць, што некато-

[illegible] можны селянін—б. ураднік, які аб'ездзіў усю Сібір і Дальні Ўсход, і ўвесь час шукаў для сабе хутара, а прыехаўшы сялянам сказаў, што ненашоў добрага месца.

Наогул трэба адзначыць, што падбор хадакоў і перасяленцаў рабіўся дрэнна; райвыканкомы да гэтай справы падышлі мэханічна.

[illegible] Апрача гэтага трэба ўзмацніць фонды па закупцы маемасьці ў перасяленцаў, а то з гэтага перасяленцы зачастую адкладваюць сваю паездку на другі год.

Калегія НК РСІ прыняла цэлы шэраг практычных прапаноў па палепшаньні перасяленцкай справы.

З.

ХРОНІКА.

У Прэзыдыуме Менскага Гарсавету.

Бяз'іменных вуліц і завулкаў у Менску ня будзе.

Прэзыдыум гарсавету пастанавіў даць назвы 15 бязіменным вуліцам і завулкам гораду. Разам з тым запрапанавана Камгасу сумесна з адказным сэкратаром гарсавету даць назвы і ўсім іншым бяз'іменным завулкам.

Рамонт трактаў.

У сувязі са скарачэньнем работ па брукоўцы гары на Савецкай вуліцы Прэзыдыум Гарсавету даў дырэктывы Менскаму Камгасу ўключыць у плян грамадзкіх работ рамонт Койдаваўскага і Лагойскага трактаў і дарогі на м. Заслаўль. Работы гэтыя будуць праводзіцца ў межах гораду.

Пастановы вытворчых нарад павінны праводзіцца ў жыцьцё.

Прэзыдыум гарсавету заслухаў даклад аб працы вытворчых нарад «Эльводу». Прэзыдыум лічыць недапусьцімым такое становішча, калі пастановы вытворчых нарад на працягу вялікага часу адміністрацыяй «Эльводу» не праводзяцца ў жыцьцё і не апратэстоўваюцца.

Даручана інспэкцыі мясцовай прамысловасьці сумесна з Эльводам у далейшым усе пастановы вытворчых нарад праводзіць у жыцьцё, або апратэстоўваць праз адпаведныя органы.

Для выкананьня папярэдніх пастаноў вытворчых нарад запрапанована „Эльводу" падшукаць адпаведнае месца і прыступіць да пабудовы кузьні на Эльводзе. Кузьня павінна быць сталага тыпу і пабудавана з пустацелых камянёў. Разам з тым запрапанавана ўстанавіць сталы нагляд за становішчам і работай электрычных машын.

Гідрагеолёгічныя досьледы ў Менску.

Прэзыдыум гарсавету зацьвердзіў дагавор Менскага Камгасу з бюро па вышуканьні і дасьледваньні падземных вод пры навукова-тэхнічным кіраўніцтве ВСНГ Саюзу. Дагавор заключаны на правядзеньне гідрагеолёгічных досьледаў на плацдарме Шэйпічы-Грэбелька.

Аб забясьпечаньні інвалідаў працы саюзу сельгаслесрабочых.

Гэтымі днямі па ініцыятыве тав. Чарвякова і пад яго старшынствам пры ЦВК БССР адбылася нарада па пытаньню аб забясьпечаньні інвалідаў працы саюзу сельгаслесрабочых.

Нарада высунула, як праэкт, тры варыянты дапамогі:

Інваліды якія могуць працаваць на зямлі, самастойна будуць упарадкаваны на пасёлках.

Інваліды, былыя рабочыя савецкіх гаспадарак, будуць упарадкаваны ў спэцыяльны савгас. І рашпе пэўная колькасьць месц будуць забраніраваны ў дамох адпачынку Галоўсацстраху.

Нарада даручыла саюзу сельгаслесрабочых, Белсельтрэсту, Галоўсацстраху і Нар. Кам. Земляробства распрацаваць пытаньне аб магчымасьці правядзеньня гэтых мерапрыёмстваў у жыцьцё.

Зараз вядзецца праца па падліку фінансавых сродкаў патрэбных для ажыцьцяўленьня гэтых мерапрыёмстваў, пасьля чаго гэты праэкт паступіць на зацьверджаньне ў СНК БССР.

Прафсаюзы—да сьвята вызваленьня Беларусі ад белапалякаў.

6-га ліпеня пры культаддзеле ЦСПСБ адбылася культнарада па пытаньні аб падрыхтоўцы да сьвята вызваленьня Беларусі ад белапалякаў.

Нарада пастанавіла з 9-га па 11-га ліпеня праводзіць у часы абедзеных перапынкаў на фабрыках, заводах і ўстановах гутаркі і ўспаміны на тэму аб вызваленьня Беларусі ад белапалякаў.

11-га ліпеня ў клюбах і садох арганізуюцца агульныя сходы сяброў саюзаў, на якіх адбудуцца даклады і ўспаміны аб сьвяце вызваленьня Беларусі ад белапалякаў.

Удзел прафсаюзаў у „Тыдні абароны".

Культнарада пры ЦСПСБ пастанавіла правесьці ў часе кампаніі «Тыдню абароны» на прадпрыёмствах і ўстановах гутаркі на тэму аб абароне СССР.

На агульных сходах будуць пастаўлены даклады ячэек ТДА-Авіяхіму.

У часе кампаніі будуць праводзіцца экскурсыі ў Музэй Рэвалюцыі, з мэтай азнаямленьня шырокіх працоўных мас з злачынствамі белапалякаў у часе акупацыі. Прафсаюзы таксама прымуць удзел у скарбонічных зборах, якія будуць праводзіцца па БССР.

Арганізацыя паказальных пчэльнікаў.

За апошнія некалькі месяцаў Менскі акрземаддзел арганізаваў у Сьмілавіцкім, Койданаўскім і Лагойскім раёнах цэлы шэраг дагаворных паказальных пчэльнікаў. Такія пчэльнікі намячаецца арганізаваць і ў астатніх раёнах акругі. Нядаўна арганізован акруговы прамыслова-паказальны пчэльнік.

6000 руб. на барацьбу з бяспрытульнасьцю.

Менскі Акруговы Інспэктарыят Нарасьветы атрымаў з ЦК „Памдзету" 6000 руб. на мерапрыёмствы па паскораньню ліквідацыі дзіцячай бяспрытульнасьці ў Менскай акрузе. Сродкі гэтыя пойдуць выключна на ўтрыманьне бяспрытульных дзяцей, якія будуць разьмеркаваны звыш камплекту ў дзіцячых дамох Меншчыны.

Арганізацыя яўрэйскіх калгасаў.

У час вясеньняй пасеўнай кампаніі па Менскай акрузе было арганізавана на былых садова-гародных гаспадарках 22 яўрэйскія сельска-гаспадарчыя арцелі на 724 дзес. Мяркуецца перадаць гэтым арцелям яшчэ 252 дзес. зямлі з запаснага фонду.

„Аўтадор" за практычнай працай.

Сёньня сябры Менскага акруговага праўленьня «Аўтадору» выяжджаюць у в. Галіцы Астрашыцка-Гарадзецкага раёну. З Астрашыцкага Гарадку з прадстаўнікамі акруговага праўленьня ў вёску выедзе мясцовая ячэйка «Аўтадору». На месцы будзе арганізаваны вядзельнік па забрукаваньні грэблі каля вёскі. Сялянства ахвотна адгукнулася на правядзеньне гэтага мерапрыёмства.

Напярэдадні гастроляй цырку.

Менскі акруговы ўпаўнаважаны Цэнтральнай Камісіі Дапамогі дзецям вядзе перагаворы з адміністрацыяй 2-х цыркаў:—маскоўскім дзяржаўным і кіеўскім цыркам Кісо.

Гастролі цырку ў Менску распачнуцца ў канцы ліпеня і працягнуцца два месяцы. Пасьля цырку мяркуецца выпісаць на гастролі вядомага Паддубнага для наладжваньня боксу. Менскі гарсавет па хадайніцтву ўпаўнаважанага «Помдзету» пастанавіў гастролі цырку звольніць ад 7 проц. мясцовага падатку.

Канфэрэнцыя сяляні-дасьледчыкаў.

15-га ліпеня пры Навукова-Дасьледчым Інстытуце імя Леніна адчыняецца канфэрэнцыя сялян-дасьледчыкаў, прадстаўнікоў калгасаў і раённых аграпрацаўнікоў.

У працах канфэрэнцыі прымуць удзел звыш 100 чал.

Тыпавыя будынкі для лясьніцтваў.

Эканомнарада БССР зацьвердзіла праэкты тыпавых будынкаў для лясьніцтваў Беларусі. Каштоўнасьць пабудовы прынята наступная: агульны дом для аб'езчыка і лясьніка—2200 руб.; дом для канцэлярыі лясьніцтва з кватэрай вартаўніку і пакоем для прыяжджаючых з надворнымі будынкамі—2400 руб., агульны дом для лясьнічага і яго памочніка са службамі—3000 руб.; агульны дом для канцэлярыі з кватэрамі лясьнічаму і яго памочніку, з пакоем для прыежджых і службамі—5200 руб.; пажарная вышка—300 руб. і г. д.

Менскі дзень.

403 чал. налічвае зараз сэкцыя навуковых працаўнікоў БССР. Навуковыя працаўнікі прымалі актыўны ўдзел у культурным жыцьці. Так, за мінулы год было праведзена перад рабочай аўдыторыяй звыш 400 дакладаў, лекцый і гутарак.

На ўсесаюзную нараду работніц пры УсеЦСПС, прэзыдыум ЦСПСБ вылучыў для паездкі работніцу фабрыкі „Чырвоная Бярэзіна" тав. Шапіц і інструктара жанарганізатара ЦСПСБ тав. Бэтлін.

Наркамзем мяркуе ў наступным годзе адпусьціць 1620000 куб. мэтраў будаўнічага матар'ялу і 2024000 куб. мэтраў лесу на апал.

10 выхаванцаў-камсамольцаў былых бяспрытульных вучэбна-вытворчай майстэрні Менскай Інсп. Нар. Асьветы пайшлі пехатой у г. Маскву.

Будаўніцтва Дзяржстрою разгортваецца.

Дзяржстрой ужо распачаў пабудову менскай цэнтральнай малочнай. Праэкты ўжо зацьверджаны і ўсё будаўніцтва абыйдзецца звыш 300 тысяч рублёў. Пабудову малочнай мяркуецца скончыць яшчэ ў гэтым сэзоне, месяцы праз тры. У сярэднім на работах па будаўніцтву цэнтральнай малочнай штодзень будзе занята 75-100 чалавек будаўнікоў.

Распачаў таксама Дзяржстрой пабудову жэлацінавага заводу, кошт якога вылічваецца ў 200000 руб. Пабудову гэтага заводу мяркуецца скончыць у бягучым будаўнічым сэзоне. На будаўніцтве будзе занята штодзень у сярэднім 100-150 рабочых.

Пабудова дому на 70 кватэр на Унівэрсытэцкай вуліцы пасоўваецца наперад,—ужо выводзяцца сьцены і да канца сэзону мяркуецца будынак скончыць і пакрыць дах. Унутраная аддзелка дому будзе праводзіцца ў наступным годзе.

Пачынае Белдзяржстрой кладку сьцен корпусу клінікі па нэрвовых хваробах. Ідуць таксама работы па пашырэньні складу Цэнтраспірту.

Распачалася падрыхтоўка да пабудовы кішачнага заводу на гарадзкой бойні,—зараз вырабляюцца батанітавыя камяні. Ідзе таксама цэлы шэраг работ па сканчаньні будаўніцтва, якое распачата яшчэ ў мінулым годзе.

Непарадкі ў менскім спраўдоме.

Учора на калегіі НК РСІ была заслухана інфармацыя т. Юргенсона аб непарадках у менскім спраўдоме. З інфармацыі відаць, што ў спраўдоме няправільна вядуцца табелі (па працы ў майстэрнях), табелі запаўняюцца «оптам», а ня кожны дзень; маюцца непарадкі ў бухгальтэрыі (растраты і інш). Апрача гэтага заўважаны недахопы ў зарплаце, напрыклад аднаму даюць 25 проц. зарплаты, а другому 75 проц.

Калегія НК РСІ запрапанавала ПКУС і Дзяржкантролю прыняць тэрміновыя меры да зьнішчэньня ўсіх заўважаных непарадкаў.

Экскурсія аграномаў.

ЦБ аграномічнай сэкцыі саюзу сельгаслесрабочых сумесна з Менскім Акрзэ 15-га ліпеня арганізуюць экскурсію аграномаў па маршруту: Менск (дасьледчыя ўстановы), Беларуская С-Г. Акадэмія і Новазыбкаўская дасьледчая станцыя. Ужо праведзена адна экскурсія аграномаў у Валакаламск (Масква), дзеля вывучэньня шматпольных севазваротаў.

СУД.

Помста каменскіх лясуноў.

Амаль усю зіму грамадзяне вёскі Камень, Грэскага раёну Марка Іванаў Каляда, Зьмітра Пятроў і Пётра Самсонаў Дашукевічы займаліся самавольнымі пасечкамі дзяржаўнага лесу ў абходзе лясьніка Грэскага лясьніцтва Алеся Барнатовіча. Лясьнік Барнатовіч будучы адным з лепшых і сумленных вартаўнікоў нсадвокраць затрымліваў Каляду і Дашукевічаў у лесе, складаў на іх пратаколы за самавольныя пасечкі і прыцягваў да адказнасьці. Штрафы, якія накладаліся на Каляду і Дашукевічаў не давалі ім жыцьця. Былі выпадкі, калі Каляда і Дашукевічы пад мухай спаткаўшыся з Барнатовічам прабавалі ўгаварваць лясьніка Барнатовіча спыніць складаньне на іх пратаколаў, калі ён хоча жыць на сьвеце, але Барнатовіч не згаджаўся і як і раней затрымліваў іх у лесе, складаў пратаколы і перадаваў іх без затрымкі па належнасьці.

Аднойчы Марка Каляда ў гутарцы з Дашукевічамі сказаў:

— Быў лес увесь час, будзе ён і пасьля нас, едзем хлопцы ў лес і будзем рубаць, а калі Барнатовіч зьявіцца і будзе перашкаджаць і зноў пачне складаць пратаколы, расправімся з ім раз назаўсёды, бо даўно чакае яго магіла.

9 сакавіка 1928 г. раніцой Марк Каляда імчаў у лес. На санях ляжала вострая сякера і піла. За вёскай Каляда нагнаў Дашукевічаў.

— А, здаровы хлопцы. Куды едзеце?

— У лес.

— А ты-ж, Марка, куды разагнаўся?

— Я таксама ў лес.

Ідучы пад гару за санямі Марк Каляда і Дашукевічы рыхтаваліся адамсьціць лясьніку Барнатовічу. Каляда з пенай у роце даводзіў Дашукевічам, што даўно настаў час расправіцца з лясьнікам Барнатовічам, тады капут усім яго пратаколам і нават штрафам, але Дашукевічы не згаджаліся на такую жахлівую расправу з лясьнікам, баючыся суровай адказнасьці.

— Эх, вы трусы,—крыкнуў Марка Каляда,—калі вы баецеся крыві, дык вось што: маўчыце, я заб'ю Барнатовіча.

Прыехаўшы ў лес Каляда зьняў з сябе кажух і пачаў рубаць ёлку, а Дашукевічы там-жа на блізкай адлегласьці накладалі вазы дровамі.

— Стой, што робіш,—крыкнуў лясьнік Барнатовіч.—Давай сякеру і хадзем у сельсавет грамадзянін Каляда.

Але Марк Каляда гэтаму не падпарадкаваўся, раптам накінуўся на лясьніка Барнатовіча і забіў сякерай яго на месцы. Стаяўшыя тут Дашукевічы ня супярэчылі і далі слова Каляду маўчаць і ня выдаваць яго.

Аднак папярэдняе і судовае сьледства гэтага злачынства выявіла і Менскі Акруговы Суд прыгаварыў: Марку Іванава Каляду на 10 гадоў зьняволеньня з суровым адмежаваньнем і пазбаўленьнем у правох на 5 год. Пётру Самсонава і Зьмітру Пятрова Дашукевічаў на 8 год зьняволеньня кожнага, але прымаючы пад увагу іх пасыўны ўдзел у злачынстве і хваравітасьць Зьмітра Дашукевіча, суд скараціў пакараньне Пётру Дашукевічу да 5 год і Зьмітру Дашукевічу да 3 год зьняволеньня з суровым адмежаваньнем.

Кастроў.

ФІЗКУЛЬТУРА І СПОРТ.

Менскае сьвята фізкультуры.

Бег на 100 мэтраў.

Лепшае дасягненьне ў т. Таляpук (працасьвета)—14 сэк., на другім месцы Лапша (мэдсанпраца)—14,2 сэк. і на трэцім месцы —Зархіна (КІМ)—14,6 сэк.

Бег на 100 мэтр. (мужч.).

На першым месцы т. Камар (АБВШ)—12 сэк., на другім месцы Гадзінскі (Дынамо) — 12,2 сэк. і на трэцім — Рамановіч (працасьветы)—12,2.

Бег на 400 мэтр. (мужч.).

Першае месца заняў т. Скрабаў (АБВШ) —57,7 сэк., на другім—Лахматкін (АБВШ) —58 сэк., на трэцім—Рамановіч (працасьвета)—58,8 сэк.

Скачок у вышыню з разьбегу (жанч.).

Першае месца заняў калектыў МББ чыгункі (575 м.), на другім месцы—калектыў КІМ (565) і на трэцім—працасьветы (560 мэтраў).

Лепшае дасягненьне ў тав. Макарэвіча (Зах. чыгунка)—134 сант. (паставіла новае менскае дасягненьне).

Дыск.

Лепшае дасягненьне ў калектыва МББ чыгункі (131,05), далей калектыў КІМ (126,25) і калектыў савгандслужачых (126,05).

З індывідуалістаў лепшае дасягненьне (абедзьвюма рукамі) у т. Комара (АБВШ). —57 м. 43 см., на другім месцы—т. Махаік (КІМ)—54 м. 08 см. і далей—т. Біргер (Друкары)—53 м. 35 см. мацнейшай рукой:

1) Комар (АВБШ)—31 м. 08 см.
2) Біргер (друкары)—31 м. 05 см.
3) Юркевіч—29 м. 56 см.

Тэніс.

У гульні першай клясы ў фінал выйшлі т. т. Зінгер і Далеўскі, якія выйгралі ў маладога ігрока Анісьневіча, першы з вынікам 4:6, 6:1 і 6:0 і другі з вынікам 6:2, 6:1.

Фінальная гульня адбудзецца ў нядзелю, 8 ліпеня, а 12 гад. раніцы.

У другой клясе гулялі Барысэвіч і Бацьвінік. Адну партыю выйграў Барысэвіч (6:1) і прайграў 6:3, 6:3.

У гульні Левін—Фельдман, апошні быў зьнят з спаборніцтваў за грубую гульню.

У гульні (жанчыны) Рашэтнікава—Башук перамагла Рашэтнікава з вынікам 6:4, 6:2.

Сусьветная армія самагубцаў.

Нэрвовы тэмп жыцьця пасьля вайны і агульная змучанасьць значна прычыніліся да ўзросту лічбы самагубцаў. Ня толькі ў Эўропе і Амэрыцы, але нават у Азіі і Афрыцы статыстыка самагубстваў за 1927 г. выказвае, што звыш 200 тыс. людзей пазбавілі сябе жыцьця. На першым месцы знаходзіцца Азія з 80000 самагубстваў, за Азіяй ідзе Эўропа з агульнай лічбай 50000 самагубстваў. Паўночная Амэрыка—30 тыс., Паўднёвая Амэрыка—15 тыс., Афрыка—8 тыс., Аўстралія і Палінэзія—2 тыс.

У Эўропе першае месца займае Нямеччына з 13800 самагубстваў, ці 40 выпадкаў удзень. Францыя занатавала ў той самы час 6460 самагубстваў, Англія—5 тыс., Італія—3120, Гішпанія—840.

У Азіі першае месца па ліку самагубстваў у процантных адносінах займае Японія. Рэкорд самагубстваў у процантнай прапорцыі пабілі ў 1927 г. П.-А. Злучаныя Штаты, у якіх 26 тыс. людзей пазбавілі сябе жыцьця. Большую частку самагубцаў складаюць жыхары гарадоў. Сярод самагубцаў пераважаюць мужчыны. На 100 самагубцаў прыпадае толькі 30 проц. кабет. Найбольш самазабойстваў прыпадае на наступныя гады: сярод мужчын— ад 16 да 24, а сярод жанчын—ад 18 да 28. Дзьве трэціх самагубстваў прыпадае на кавалераў, удаўцоў, дзяўчат і удоў.

Галоўнай і найчасьцейшай прычынай самагубстваў зьяўляецца адсутнасьць занятку, бедпасьць, голад, банкруцтва, хвароба, нарэшце—афэкт.

Што слухаць па радыё.

9-га ліпеня—панядзелак.

7—00— 7—25 Тыдзень абароны і яго задачы.
7—25— 8—05 Беларуская радыё-газэта.
8—05— 8—30 Перадача на літоўск. мове аб дасягненьнях Беларусі да дню аслабаненьня ад белапалякаў (тав. Вучукас).
8—30— 8—45 Музычны перапынак і перадача праграмы.
8—45— 9—10 Гутарка вэтэрынара
9—10—11—00 Мастацкая перадача.

10-га ліпеня—аўторак.

7—00— 7—25 Гутарка на яўрэйск. мове аб дасягненьнях Беларусі да дню аслабаненьня ад белапалякаў.
7—25— 8—05 Беларуская радыёгазэта.
8—30— 8—55 Перадача на эсперан. мове (прысьвечаная дню аслабаненьня Беларусі ад белапалякаў.
8—55— 9—10 Перадача праграмы на эсперан мове.
9—10—11—00 Мастацкая перадача.

Справачны аддзел.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК НА 9-VII 1928 Г.

Абл. 1 дзярж. паз.—прад. 4—59, куп. 4—57.

Абл. 2 дзярж. паз.—прад. 5—12, „ „ 5—10.

Абл. 2 сял. паз.—куп. 5.

Абл. 3 сял. паз.—прад. 5—0,5 куп. 5—03.

Абл. 10 пр. паз. 27 г.—прад. 25—96, куп. 25—86.

Абл. дзярж. паз. 26 г.—прад. 122—75, куп. 120—75.

Абл. 12 проц. паз.—прад. 101—31, куп. 101—26.

Абл. 6 проц. паз. індустр.—прад. 24—93, куп. 24—83.

Апавяшчэньне.

— Менскі Акруговы Камітэт Мопр'у паведамляе ўсе грамадзкія арганізацыі гораду, што плякат, які выдан ЦК Мопр'у БССР „Заходняя і Савецкая Беларусь", прысьвечаны дню вызваленьня Беларусі ад белапалякаў, атрыман у вельмі абмежаваным ліку.

Жадаючыя атрымаць плякат павінны тэрмінова заявіць аб гэтым Акруговаму Камітэту Мопр'у (Савецкая, 87, тэл. 938).

Папраўка.

У № 154 ад 6-га ліпеня газэты «С. Б.» на 3-й старонцы, у артыкуле „Як праходзіць землеўпарадкаваньне ў БССР" украліся недарэчныя абмылкі. Гутарка ідзе тут не аб «зямельным кодэксе», які ўжо даўно існуе, а аб „зямельным кадастры". Далей надрукавана: «перамножная сыстэма» замест «пераложная сыстэма».

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА.

ДЗЯРЖАЎНАЕ СТРАХАВАНЬНЕ ПЭНСІЙ.

У апошнія часы Дзяржстрах увёў страхаваньне пажыцьцёвых і часовых пэнсій. Сутнасьць гэтага віду пэнсіённага страхаваньня заключаецца ў тым, што Дзяржстрах бярэ на сябе абавязак выплачваць застрахаванай асобе ў працягу ўсяго яе жыцьця, ці ў працягу вызначанай колькасьці гадоў пэнсію (штогоднюю, паўгадовую, ці штомесячную). Страхавацель-жа ўплачвае Дзяржстраху адначасова адпаведную суму грошай. Велічыня гэтай сумы залежыць ад разьмеру пэнсіі, а таксама і ад узросту застрахаванага. Выплата пэнсіі пачынаецца зараз-жа пасьля заключэньня дагавору.

Увядзеньне гэтага віду страхаваньня ў сучасны момант тлумачыцца тым, што ў нас у апошнія часы атрымала значнае разьвіцьцё судовай практыкі па ісках рабочых і служачых, якія скалечаны на вытворчасьці. Суд вельмі часта здавальняе прэтэнзіі пацярпеўшага і звыш тэй кампэнсацыі, якая выдаецца яму па лініі органаў сацыяльнага страхаваньня, абавязвае прадпрыёмства выплачваць пацярпеўшаму яшчэ некаторую дадатковую пэнсію з тым, каб у вогуле яму была пакрыта страта, вылічаная з поўнага заработку пацярпеўшага. Тут трэба адзначыць, што здараюцца выпадкі, калі прыцягваемае ў якасьці адказчыка прадпрыёмства па тым ці іншым прычынам падлягае ліквідацыі. У такіх выпадках суд ня мае магчымасьці ўскласьці на адказчыка абавязак выплачваць пацярпеўшаму пэнсію пажыцьцёва, альбо ў працягу вызначанага часу.

Маючы на ўвазе гэткія выпадкі, ЦВК і СНК СССР у сьнежні 1927 году выдалі закон аб страхаваньні пэнсій. Гэты закон абавязвае ўсе прадпрыёмствы дзяржаўныя, мешаныя, прыватныя і іншыя ў выпадку іх ліквідацыі па якіх-бы ні было прычынах, усе сумы, якія падлягаюць з гэтых прадпрыёмстваў як узнагарода за калецтва або сьмерць, капіталізаваць і ўносіць іх у Дзяржстрах.

Гэтыя капіталізаваныя сумы пэнсій, якія належаць пацярпеўшым, ці членам іх сямей, Дзяржстрах абавязан прыняць і выплачваць пажыцьцёвыя або часовыя пэнсіі па прыналежнасьці ў тым-жа разьмеры і ў тыя-ж тэрміны, якія былі абавязковымі для ліквідаваных прадпрыёмстваў і арганізацый.

Прэтэнзіі працоўных на ўзнагародзе за калецтва або сьмерць як у выглядзе пэнсій, так і ў выглядзе капіталізаваных на падставе вышэйпаказанага закону сум, прыраўніваюцца ў чарговасьці здавальненьня да прэтэнзій па заработнай плаце і, такім чынам, спаганяюцца ў першую чаргу.

Адгэтуль мы бачым, што новы закон, папершае, дае магчымасьць пацярпеўшаму ці яго сям'і спакойна атрымоўваць належачыя ім сумы за калецтва або сьмерць і не турбавацца аб сваім лёсе ў выпадку ліквідацыі прадпрыёмства—плацельшчыка. Падругое—новы закон не дапускае атрыманьня на рукі пацярпеўшым ці яго сям'ёй у адзін раз вялікай сумы грошай, бо гэта выклікала-б небясьпеку недастаткова ашчаднага карыстаньня імі і патрэцяе—канцэнтруе выплату пэнсій у адным месцы—у дзяржаўным органе—Дзяржстраху і тым самым спрыяе акумуляцыі значных сродкаў у руках дзяржавы. А гэта дае магчымасьць гэтыя грошы часова пускаць на пашырэньне індустрыялізацыі краіны і на падняцьце культуры ў нашай сельскай гаспадарцы.

Цэнтральнае Бюро Ўсебеларускага аб'яднаньня паэтаў і пісьменьнікаў і рэдакцыя часопісі „МАЛАДНЯК" з жалем паведамляюць усіх знаёмых і таварышоў аб трагічнай сьмерці маладога паэты, былога сябра і супрацоўніка «Маладняка»

МІКОЛЫ ДУБОВІКА,

якая здарылася 30 чэрвеня г.г. у часе купаньня на р. Бярэзіне пад Бабруйскам.

ЦБ „МАЛАДНЯКА".

ТЭАТР—КІНО.

ЛЕТНІ САД КІНО «КУЛЬТУРА». Савецкая, 71. б. сад «Працзямлес».	Мастацкі фільм „СВАЕ І ЧУЖЫЯ" Пачатак а 9 гадзіне.
КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА".	3 аўторка, 3 ліпеня. Нямецкі баявік. „НЕБЯСЬПЕЧНЫ ЎЗРОСТ" Штодня 3 сэансы. Пачатак 1-га а 7 гадз. 15 хв.
КІНО «ПРАЛЕТАРЫ».	3 аўторка 3 ліпеня „ВАР'ЕТЭ" драма ў 7 частках.
КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ».	3 аўторка 3 ліпеня „Злачынства і кара княжны Шырванскай" у 2-х сэрыях. Абедзьве сэрыі ў адзін сэанс. Штодня 2 сэансы.

ЗГУБЛЕНЫ.

— Пашпарт Тэхмана Р.-Р.П, выд. Менакрміліц., кв. 803.

— Лекавая кніжка Пэхмана Я. Б., выд. Менакрстрахкасай, кв. 804.

— Мэтрычн. выпісь Васілеўскага С. У., нарадж. 1910, выд. Менскім загсам, кв. 805.

— Спраўка за № 204 аб выплаце поўнасьцю ўсіх падаткаў на 8 VI—28 г., як грамадзкіх так і дзярж.; спраўка аб абкладаньні с-г. падатк. ад 8-VI за № 203, выд. Дзямідоўскім с.-сав. на імя Волка І. І., кв. 806.

— Вучотна-конская карт. Тамашэўскага М. А., выд. Барысаўскім РВК, кв. 807.

— Вучотна-конская карт. № 1931 Вітко М., выд. Грэскім РВК, кв. 808.

— Вучотна-конская карт. Майзіна Б., выд. Чэрвенскім вайсковым сталом, кв. 809.

— Вучотна-конская кніжка № 305 Кернажыцкага І., выд. Грозаўскім РВК, кв. 810.

— Казарэрац. кніжка № 3631 Эгліта Н. Ю., кв. 811.

— Асабова-вайсковая кніжка Стасевіча С. І., выд. Асіпавіцкім РВК, кв. 812.

— Мэтрычн. выпісь Марцынкевіча А.Я., выд. Менскім Загсам, кв. 813.

— Мэтрычн. выпісь Лычкоўскай Ю. А., выд. Менскім Загсам, кв. 814.

— Мэтрычн. выпісь Марцынкевіча Л.А., выд. Менскім Загсам, кв. № 815.

— Сяброўская кніжка № 962 Лычкоўскай Ю. А., выд. саюзам савгандслужач., кв. 816.

— Сяброўская кніжка № 2273 Шахоўскай Г. Л., выд. ЦП саюза працасьветы, кв. 817.

— Кааперац. кніжка Забела Т. І., выд. МЦРК, кв. 818.

— Мэтрычная выпісь Шалыгіна М. Ф., выд. быўш. Хацімскім ВВК, кв. 819.